

jaargang 12
november 2025
nummer 69

1018

*De Eilanden &
Plantage Weesperbuurt*

Michel van Wijk van Bewoners Amsterdam ♡ Sporten bij Sciandri is
goed voor je contacten ♡ Andreas is publieksbegeleider in Artis ♡
Ruim baan voor de fiets ♡ Sporen van Samuel Sarphati in 1018

ADRESSEN & SPREEKUREN

SOCIAAL LOKET AMSTERDAM CENTRUM

Het Sociaal Loket geeft gratis informatie en advies en helpt u met vragen en problemen over zorg, ondersteuning of financiële kwesties. Er is altijd een sociaal loket in uw buurt. Maak altijd eerst een afspraak via 020-255 2916 van ma t/m vrij 08.00-18.00 uur of via www.amsterdam.nl/veelgevraagd/sociaal-loket-afspraken-maken/

OUDER-KIND-TEAM (OKT)

Gratis spelinloop voor ouder en kind 0-2,5 jaar op woensdag en vrijdag van 9-12 uur op Kraijenhoffstraat 32. Tel: 06-26635222 of kijk op www.dynamo-amsterdam.nl/locatie/spelinloop-okt-centrum-oost/ Jeugdgezondheidszorg Amsterdam (IGZ). Kraijenhoffstraat 32. Tel: (020) 555 59 61

ACTIVITEITEN SPEELTUIN GEBOUW WITTENBURG

Dinsdag: tieneractiviteit voor jongens en inloop voor meisjes. Woensdag: tieneractiviteiten jongens en meisje. Donderdag: alleen activiteit voor meisjes, voor jongens inloop. De speeltuin is altijd open van 10.00-17.00 uur. Zaterdag en zondag 12.00-17.00 uur.

POLITIE

De wijkagenten zijn bereikbaar via 0900-8844 of door het contactformulier in te vullen op www.politie.nl.

MELDNUMMER OPENBARE RUIMTE

Meldingen of klachten over o.a. vuilnis, fietswrakken, bestrating en groenvoorziening kunnen telefonisch worden doorgeven bij de gemeente via tel. 14020. Voor ideeën of vragen over uw buurt kunt u terecht bij de gebiedsmakelaar, kijk voor de contactgegevens voor uw buurt op www.amsterdam.nl/stadsdelen/centrum/contactpersonen.

VERENIGING STADSDORP CENTRUM OOST

Doel van de vereniging is dat de leden, met uitwisseling van diensten en onderlinge hulp, door bemiddeling en/of ondersteuning, zo lang mogelijk actief, gezond en veilig thuis in de eigen buurt kunnen (blijven) wonen. info@stadsdorpcentrumoost.nl www.stadsdorpcentrumoost.nl

OVERLEG OOSTELIJKE EILANDEN EN KADIJKEN

Het Eilandenoverleg is voor alle bewoners met vragen en problemen op het gebied van de woon- en leefomgeving. Zie voor de data en tijden van het Eilandenoverleg www.buurtorganisatie1018.nl/eilandenoverleg.

INLOOPSPREEKUR STADSDEELBESTUUR

De drie bestuursleden van stadsdeel Centrum houden één keer per maand een inloopspreekuur in buurtcentrum De Witte Boei. Zie voor de datums: www.amsterdam.nl/inloopspreekuurcentrum

STICHTING BUURTORGANISATIE 1018

Deze stichting ondersteunt en verbindt bewonersgroepen en stimuleert betrokkenheid in postcodegebied 1018. Bezoek de website www.buurtorganisatie1018.nl, of kijk op Facebook

BUURTSPEEKUR PLANTAGEWEESPERBUURT

Elke woensdag, 11.00-12.00 uur, Café Eik en Linde, Plantage Middenlaan 22. Netwerk van bewoners dat helpt bij wensen, ideeën en zorgen in de buurt. mbvanwijk@live.nl, 06-52008854

STG ONTMOETINGSRUIMTE OUDEREN IN DE PLANTAGE- WEESPERBUURT (SOOP)

Voor buurtbewoners van 50+. Activiteiten en bijeenkomsten voor zelfontwikkeling en vergroten netwerk. Nieuwe Kerkstraat 124 ma. t/m vrij 11.00 uur-17.00 uur. Tel 020-4223152, www.soop.amsterdam.

VERENIGING VRIENDEN VAN DE PLANTAGE

Doel is bevordering van een bloeiend cultureel leven in en rond de Amsterdamse Plantagebuurt. www.vriendenvandeplantage.nl en www.facebook.com/vrienden-van-de-plantage.

OVERIGE ADRESSEN

Voor overige (werk)groepen, verenigingen en contactadressen zie www.buurtorganisatie1018.nl/links.

COLOFON

1018 is een buurtblad voor de oostelijke binnenstad en komt tot stand dankzij een groep vrijwilligers (redactie) en met medewerking van het Huis van de Buurt Oostelijke Binnenstad.

www.1018magazine.nl

Verschijsning Het buurtblad 1018-Magazine komt zes maal per jaar uit, in een oplage van 10.500 exemplaren. ISSN: 2352 - 4111.

Eindredactie Titia Koerten

Redactie Vera Amende, Erik Hardeman, Maria Heijndael, Jeannette Jonker, Titia Koerten, Henk Leenaers, Björn Martens, Jannelies Poelstra, Wietske Strebus en Heleen Verschuren.

Aan dit nummer werkten mee Mayte Laurens Hinojosa, Leeuw van Moerkerken, Erik van Ophem, Kamiel van Ophem en Rob Zwetsloot.

Basisontwerp & opmaak

Yolanda Huntelaar

Druk Rodi Rotatiedruk, Diemen.

Inzenden kopij Inleveren kopij en foto's: uiterlijk 28 november 2025. In Word per e-mail naar redactie@1018magazine.nl. Foto's met naam van fotograaf en vrij van auteurs- en portretrecht. De redactie behoudt zich het recht voor ingezonden artikelen in te korten of niet te plaatsen, foto's te bewerken of niet te plaatsen en is niet verantwoordelijk voor aangeleverde foto's van derden. Foto's toezenden in hoge resolutie (JPEG, TIFF, RAW formaat).

Verschijningsdatum volgende nummer Omstreeks 18 december 2025.

Advertentieopgave Contact over advertenties en inleveren via advertenties@1018magazine.nl Inleveren uiterlijk 3 december 2025.

Tarieven advertenties 2025

Formaat 60x60 mm à € 75,- per keer; € 375,- per jaar. Formaat 122x60 mm à € 150,- per keer, € 750,- per jaar. Halve pagina: € 450,- per keer. Hele pagina: € 900,- per keer. Zes nummers (een jaar) = vijf betalen. Over de advertentiekosten wordt geen btw geheven. Eventuele opmaakkosten € 80,- (excl. 21% btw). Prijsopgave via advertentie@1018magazine.nl

Bezorging In alle brievenbussen, behalve met nee-nee-sticker en ja-nee-sticker. Ook zijn er diverse afhaalpunten in de buurt, zoals gezondheidscentra, huisartsen, supermarkten en 1018 ligt op veel koffietafels. Ook in De Witte Boei aan de Kleine Wittenburgerstraat 201.

Inhoud

Jaargang 12, nummer 69, november 2025

OMSLAGFOTO: BJÖRN MARTENS

DE OPENGEBROKEN CZAAR PETERSTRAAT

- 4 Sporen van Sarphati in 1018
- 7 Artis zet het licht uit
- 8 Kort nieuws
- 10 Michel van Wijk van Bewoners Amsterdam
- 14 Toen & Nu
- 15 Betrokken bureu
- 16 Boekenkastsoap krijgt happy end
- 16 Rob Zwetsloot
- 17 Werk in de wijk
- 18 Uit in de buurt
- 20 Ruim baan voor de fiets
- 22 Momentopname
- 24 Vera's blik op de buurt
- 25 Beestjes in de buurt
- 26 Vernieuwde klimatenkas Hortus
- 27 Studeren in 1018: Myrthe
- 28 Sporten bij Sciandri
- 30 DOCK & !WOON
- 32 Tanja's Haarmode
- 33 Buurtpuzzel
- 34 Leeuw van Moerkerken
- 34 Geef me je hand: Vera

Inzet van en voor bewoners

In dit nummer ligt de nadruk op mensen die zich inzetten voor anderen, tegenwoordig en in vroeger tijden. Samuel Sarphati, de Joodse arts, koos in de negentiende eeuw niet voor een lucratieve medische carrière, maar voor een loopbaan als armenarts. Hij wilde niet alleen de leefomstandigheden van behoeftige Amsterdammers verbeteren door hygiënische maatregelen, maar bedacht er ook praktische oplossingen voor, zoals de oprichting van een fabriek om voedszaam en betaalbaar brood te bakken. In onze tijd streeft Michel van Wijk als lid van de stadsdeelcommissie naar praktische oplossingen voor dagelijkse ergernissen en problemen. Bewoners uit de omgeving van het Marineterrein blijven zich, samen met de nieuwe beheerders, inzetten voor

een duurzame en leefbare ontwikkeling van het terrein. En dan de trainers van Sciandri: die spannen zich elke week weer in om iedereen met plezier aan het bewegen te krijgen. En last but not least zijn er dan nog de buurtbewoners die tijd besteden aan het beoordelen welke geveltuint in de buurt in aanmerking komt voor de Gouden Gieter. Dit nummer maakt duidelijk dat de praktische inzet van mensen voor elkaar en hun omgeving deze prettiger maakt en hun sociale contacten bevordert. Als straks ook nog alle opgebroken straten weer opnieuw zijn ingericht, is de buurt er voor iedereen weer wat fijner op geworden. .

(REDACTIE) 🍷

De sporen van Sarphati, Amsterdammer aller tijden

Niet Rembrandt of Johan Cruijff, maar Samuel Sarphati werd door de lezers van Het Parool uitgeroepen tot Amsterdammer aller tijden. Zijn betekenis voor gezondheids- en armenzorg, afvalverwerking, onderwijs en stadsontwikkeling — thema's die ook nu actueel zijn — was doorslaggevend. In slechts een kwart eeuw bracht Sarphati Amsterdam sociale vooruitgang en allure. Hij woonde en werkte hier vlakbij. Welke sporen liet hij achter in 1018?

JANNELIES POELSTRA

SARPHATI WORDT OP 31 januari 1813 geboren aan de Nieuwe Herengracht, vlak bij de Portugese Synagoge. Hij is de oudste van zes kinderen van een Sefardisch-Joodse tabakshandelaar. In welgestelde Joodse kringen zijn onderwijs en maatschappelijk engagement belangrijk. Na zijn opleiding tot apotheker studeert hij geneeskunde in Leiden, waar hij in 1839 cum laude afstudeert.

In 1843 trouwt hij met Abigaël Mendes de Leon, dochter uit een rijke Joodse familie. Het kinderloze echtpaar woont op de hoek van de Herengracht, met uitzicht op het Amstelhof – nu het H'Art Museum. In 1866, twee jaar na het overlijden van zijn vrouw, sterft Sarphati onverwacht op 53-jarige leeftijd.

Armenarts met visie

Halverwege de 19e eeuw loopt Nederland achter op Engeland en Frankrijk in de industriële ontwikkeling. In Amsterdam heersen armoede, hongersnood en ziekte. Zieken- en armenzorg zijn nog geen overheidstaken, maar worden door de verschillende geloofsgemeenten verzorgd.

Na zijn studie gaat Sarphati aan de slag als armenarts in het Portugees-Israëlitisch Ziekenhuis aan de Rapenburgerstraat. Hij bezoekt patiënten in de arme Joodse buurten Vlooienburg en Uilenburg, de huidige Waterloopleinbuurt. Grote gezinnen wonen opeengepakt in vochtige kelders en krotten. Straten en grachten liggen vol slachtafval, kadavers en menselijke uitwerpselen, de stank is niet te harden. Uitbraken van cholera, tyfus en pokken eisen talloze levens, vooral van kinderen.

Regelmatig botst hij met het armbestuur, dat strenge regels hanteert over wie recht op zorg heeft. In 1847 eindigt zijn betrekking als armenarts.

Vooruitgang door kennis

Sarphati gelooft in vooruitgang door onderwijs. Hij is lid van de Maatschappij ter Bevordering van Nijverheid, een club van invloedrijke burgers, wetenschappers en ondernemers die handel en industrie willen stimuleren en zich

FOTO: STADSARCHIEF AMSTERDAM/WEGNER EN MOTTU

Studioportret van Sarphati, genomen tussen 1862 en 1866.

inzetten voor armoedebestrijding. In 1846 richt hij met anderen de 'Inrigting van Onderwijs' voor Koophandel en Industrie op, beroepsgericht onderwijs dat het gildesysteem moet vervangen. De vier beste leerlingen van armenscholen, twee jongens en twee meisjes, worden ongeacht hun geloof toegelaten. Sarphati geeft er scheikunde.

Circulaire afvalverwerking

Als arts weet Sarphati dat het afval in de stad een voedingsbodem voor ziekteverwekkers is. In 1847 richt hij de Maatschappij ter Bevordering van de Landbouw en Landontginning op om de concessie voor afvalinzameling van het stadsbestuur te verkrijgen. Afval – uitwerpselen, as en slachtafval – wordt voortaan gescheiden ingezameld. Op de Weesperbelt op het Roeterseiland wordt het verwerkt tot mest, die per schuit naar boeren wordt vervoerd. Deze circulaire afvalverwerking zorgt voor een gezondere stad, meer werkgelegenheid én een betere landbouwproductie. Tegenwoordig wint Waternet fosfaat uit urine.

FOTO: JANNELIES POELSTRA

Van urinoir naar plaskrui

Met openbare toiletten en urinoirs wil Sarphati de hygiëne op straat verbeteren en meer mest ophalen. Rond 1848 verschijnt het eerste urinoir aan de Geldersekade en een combinatie secreet-urinoir aan de Nieuwmarkt. Het wordt geen succes: het schoonhouden – er is nog geen stromend water – is een probleem. Het stadsbestuur gelast al snel verwijdering. In 1870 verschijnt de gietijzeren plaskrui, waarvan er in 1018 nog drie staan. Nu 150 jaar later roepen de Nieuwe Dolle Mina's om moderne voor iedereen toegankelijke openbare toiletten.

Beter brood en beter vlees

Sarphati is ervan overtuigd dat beter voedsel bijdraagt aan de volksgezondheid. Crisis, hoge graanprijzen en slechte hygiëne zorgen voor brood van slechte kwaliteit. Bakkers mengen aardappelmeel, kalk en zelfs zand door het deeg. In 1857 opent Sarphati de Meel- en Broodfabriek bij de Vijzelgracht, met moderne ovens en een kneedmachine. Het brood wordt

beter en goedkoper. Er volgen meer bakkerijen naar dit voorbeeld.

Ook het slachten op straat is Sarphati een doorn in het oog. Een centraal, schoon slachthuis moet zorgen voor hygiënisch geslacht vlees. In 1849 komt op het Roeters-eiland het eerste centrale slachthuis, vlak bij de Weesperbelt.

Een paleis en een chic hotel

Rond 1850 is Sarphati met zijn initiatieven een bekende Nederlander. Minister Thorbecke, opsteller van de nieuwe grondwet, stuurt hem naar Parijs en Londen. Daar ziet Sarphati grandeur en technische vooruitgang. Op de Wereldtentoonstelling van 1851 maakt het Engelse paviljoen, het glazen Crystal Palace, diepe indruk. Hier ontkiemt het plan voor zijn Paleis voor Volksvlucht.

Met zijn Vereeniging voor Volksvlucht wil hij een soortgelijk glazen gebouw realiseren met een expositieruimte voor technische innovaties. De financiering komt van particulieren en architect Cornelis Outshoorn tekent voor het ontwerp. In 1864 wordt het

Plaskrui op het Roeterseiland.

geopend, maar het wordt al snel een plek voor breder vermaak. In 1929 gaat het paleis in vlammen op. Nu staat daar De Nederlandse Bank.

Het paleis is slechts een onderdeel van Sarphati's plan voor stadsuitbreiding. Van het paleis tot aan de Plantage bedenkt hij een wijk met boulevards en een chic hotel, en op de plek van de huidige Pijp staat fatsoenlijke huisvesting voor de armeren gepland. Het voormalige Weesperpoortstation uit 1843 is bepalend voor de plek van het eveneens door Outshoorn ontworpen Amstelhotel, dat in één jaar gebouwd wordt. Sarphati zelf maakt de opening in 1867 niet meer mee. Van Sarphati's overige plannen blijft niet veel over: te weinig investeerders, het gemeentebestuur ziet niets in zijn plannen en eigenaren van de zaagmolens langs de Singelgracht kunnen niet omtrentend worden.

Een man om niet te vergeten

Al tijdens zijn leven krijgt Sarphati veel waardering. Zijn begrafenis op de Joodse begraafplaats in Ouderkerk wordt massaal bijgewoond en al in 1870 wordt de Schans, lopend van het Paleis voor Volksvlucht, langs het Amstelhotel, tot aan de Oranje-Nassau kazerne, omgedoopt tot Sarphatistraat. In 1888 zorgt zijn vriend Wertheim ervoor dat het door Sarphati geplande park ook zijn naam krijgt. Bijna een eeuw later, in 1978, gaat het verzorgingshuis aan de Roetersstraat – in Sarphati's tijd het Werkhuis voor daklozen en bedelaars, het Dr. Sarphatihuis heten. Wat als Sarphati nu zou leven? Zou hij het huidige afvalprobleem en het woningtekort in Amsterdam kunnen oplossen? 🍷

Samen staan we sterk

Bewonerscommissie Groot Wittenburg

Hittestress, overlast, reparaties... Soms is het ingewikkeld.

Bewonerscommissie Groot Wittenburg vertegenwoordigt huurders bij Lieven de Key.

Om goede ideeën of problemen te bespreken of je aan te melden als lid, mail naar:

bewonerscommissiewittenburg@gmail.com

www.matrix-consultants.nl

**balans tussen privé en werk
leef en werk met plezier**

**organisatie opstellingen
telefoon 06.44114185**

**Robert R. Ploem
arbeidscoach**

Ruisend lommer
remedie tegen dorst
en kommer

Café „Eik en Linde“

Eik en Linde Plantage Middenlaan 22A 1018 DE Amsterdam
tel 020 6225716 ook zaalverhuur
www.eikenlinde.nl

**Ontspanning,
beweging & kracht**

**Critical Alignment Yoga: voor
een vrijere en sterkere rug**

www.criticalalignment.nl | Blankenstraat 166 | 1018 SG Amsterdam | info@criticalalignment.nl

TAIJI QUAN & QIGONG

Traditionele Chinese bewegingskunst voor een goede gezondheid en balans. Effectief tegen o.a. stress, rsi, hoge bloeddruk, stramme gewrichten. Les van grootmeester Fei BaoNong. **Gratis proefles** op woensdag 5 en 12 november om 19.00 uur. Verhinderd? Daarna bent u ook welkom. Locatie: De kleine Boeschool, Kleine Wittenburgerstraat 100 Amsterdam. Info: Ada 06-51564482 www.longtengtaiji.com

rooshert
uitvaartbegeleiding

met
een
gerust
hart

www.rooshert.nl 06-24282782

TANGO

gratis proefles

www.tangoalma.nl

Tango Argentino Amsterdam
cursussen . tangosalons

www.kattenasielooftaan.nl

**We bouwen een
nieuw kattenasiel
in Oostzaan!**

gebruik QR code voor een donatie

Artis zet het licht uit

Een primeur voor Artis en daarmee ook voor 1018. Het is de eerste plek in een Europese hoofdstad die het certificaat 'Urban Night Sky Place' krijgt van DarkSky International. Daarnaast is het de allereerste dierentuin ter wereld die dit keurmerk krijgt. Met deze actie gaat Artis lichtvervuiling tegen en het park benadrukt hiermee het belang van het donker. Het is een uniek initiatief, want Nederland scoort hoog qua lichtvervuiling en jaarlijks neemt overmatige verlichting in stedelijke gebieden met vijf tot tien projecten toe.

Groeien in het donker

Waarom het belangrijk is om de lichten uit te zetten? Allereerst omdat het beter is voor het welzijn van de dieren, de natuur en de omwonenden. Savitri Groag, coördinator

duurzaamheid bij Artis, legt uit dat de biologisch klok van dag en nacht een cruciale functie heeft voor planten, dieren en mensen. "Door het licht uit te doen, geven we de natuur haar ritme terug. Dieren komen daardoor beter tot rust en planten hebben het donker ook nodig om te groeien en te bloeien." Een andere reden om de dieren in het donker te zetten is dat hiermee energie wordt bespaard.

Avondopenstelling

Met de toekenning van dit certificaat wordt Artis erkend als ambassadeur van het donker. Het park gaat in december en januari een aantal avonden beperkt open, zodat bezoekers van het onverlichte park kunnen genieten. Om bijvoorbeeld eens aandachtig naar de sterren te kijken. Want door alle kunstmatige verlichting in de stad is de sterrenhemel soms moeilijker te zien. 🌌

Natuurlijk verkopen we goede boeken...

... en foute
maar geen saaie 🙄

de boekhandel van Pampus aan de van Eesterenlaan

tekst ons 06 1544 8310 of bel 419 3023

FOTO'S: ARTIS

Hubertushuis rijksmonument

Het Hubertushuis aan de Plantage Middenlaan behoort tot de eerste vijftien Nederlandse gebouwen en objecten uit de Post 65-periode (1965-1990) die dit najaar op advies van de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed de status van rijksmonument hebben gekregen. Het in 1973 door de invloedrijke architect Aldo van Eyck ontworpen Hubertushuis werd destijds gebouwd voor de opvang van ongehuwde moeders en kinderen. In de opzet van het gebouw zijn de vooruitstrevende ideeën uit die tijd over zelfstandigheid en gelijkwaardigheid duidelijk zichtbaar. Waar vroeger een hiërarchie bestond tussen begeleiders en bewoners, koos Van Eyck juist voor een open structuur, met veel ruimte voor ontmoeting. Bijzonder is ook de rol van Hannie van Eyck, die verantwoordelijk was voor de kleurstelling. Vandaag de dag doet het Hubertushuis dienst als hotel.

Kleine Plantage

De Kleine Plantage, het kinderdagverblijf in de Henri Polaklaan dat met sluiting werd bedreigd, kan voorlopig toch blijven functioneren, zij het niet langer in de Plantage. Na een lange zoektocht heeft de leiding onderdak gevonden aan de Oude Schans. De Kleine Plantage kan daar in ieder geval één jaar terecht, maar blijft hopen op een structurele oplossing in Amsterdam Centrum Oost, bij voorkeur rondom Artis of het Oosterpark. De Kleine Plantage moet de Henri Polaklaan 6A verlaten omdat het pand samen met enkele buurpanden door eigenaar Woonzorg verbouwd gaat worden tot een complex van sociale huurwoningen voor senioren. Op zondag 2 november tussen 14.00 en 17.00 uur vindt in de Henri Polaklaan voor alle (oud)ouders en kinderen van De Kleine Plantage een afscheidsfeestje plaats.

Tramverkeer in 1018 langdurig verstoord

Vanwege de herinrichting van de Sarphatistraat-Noord en de Czaar Peter-

FOTO: BJÖRN MARTENS

straat en grootschalige werkzaamheden aan kabels en leidingen op het Alexanderplein is het openbaar vervoer in die omgeving tot en met april 2026 ernstig verstoord. Over het hele traject wordt de trambaan vervangen en aansluitend wordt de weg opnieuw ingericht en meer geschikt gemaakt voor fietsers. Die hebben na de voltooiing van dit laatste deel van het zogeheten project Binnenring de beschikking over een doorgaande fietsroute van zeven kilometer rondom het centrum. Gevolg van de werkzaamheden is dat er lange tijd geen trams door de Sarphatistraat-Noord en de Czaar Peterstraat zullen rijden. Zowel lijn 7 als lijn 19 volgen de komende maanden de huidige route van lijn 1 langs het Oosterpark. Voor lijn 19 duurt de omleiding tot half februari en voor lijn 7 zal het duren tot eind april 2026. Tramlijn 14 vervalt tot half januari helemaal. Ook lijn 1 krijgt tijdelijk een andere route. Net als eerder dit jaar rijdt die tram de komende tijd na het Weesperplein via de Roetersstraat en Artis naar eindhalte Plantage Parklaan.

Omwonenden gaan meepraten over Marineterrein

Vanwege het aantreden van de twee nieuwe beheerders van het Marineterrein hebben omwonenden en gebruikers in een manifest vastgelegd wat naar hun mening in de komende jaren uitgangspunten voor de ontwikkeling van het terrein moeten zijn.

FOTO: BJÖRN MARTENS

In afwachting van de verkoop door Defensie en de aanleg van de geplande woonwijk moet het Marineterrein volgens de opstellers van het manifest een centrum blijven voor leren, experiment en innovatie. Concreet pleiten zij voor het behoud en het duurzaam opknappen van bestaande gebouwen en, als nieuwbouw nodig is, om die in vorm te laten aansluiten bij wat er al is. Ook moet het bestaande groen zoveel mogelijk worden beschermd. Actieve inbreng en participatie van omwonenden en gebruikers is bij de verdere ontwikkeling van het terrein naar hun mening noodzakelijk. Voor

dit doel hebben zij een stuurgroep in het leven geroepen. De nieuwe beheerders hebben aangegeven dat zij zich bij de stuurgroep willen aansluiten.

Gouden Gieter naar Plantage Muidergracht,

De bewoners van Plantage Muidergracht 135A hebben dit jaar de Gouden Gieter gewonnen, de prijs voor de mooiste geveltuint van de Plantage-Weesperbuurt en de Kadijken. Volgens het juryrapport onderscheidt deze tuin zich vooral doordat 'het donkergroen van de hop en de wisteria prachtig afsteekt tegen de witte gevel. Door de losse groeiwijze van klimmers krijgt de muur een romantische uitstraling. Op de stoep staat een collectie goed verzorgde planten in potten, zoals Afrikaanse lelie, schoenlappersplant en vijg. En er zijn veel kruiden zoals rozemarijn en munt. Dit is een geveltuint waarop je niet snel uitgekeken raakt', aldus het juryrapport. Het was dit jaar voor de vierde maal dat de Gouden Gieter werd uitgereikt. Er werden ook kleine prijzen uitgereikt, waaronder een prijs voor drijvende tuinen in de Nieuwe Achtergracht en een prijs voor het mooiste 'pottenensemble' op het Entrepotdok. De geveltuintjesverkiezing is een initiatief van enkele buurtbewoners.

FOTO: RITA POPPEN

Geen padel maar gymstiek in Werkspoorhal

De gemeente heeft Nedstede, de eigenaar van de Werkspoorhal op Oostenburg, een vergunning verleend om in de hal voorzieningen te treffen voor een grote sportschool. De beoogde nieuwe gebruiker is BigGym. De omstreden komst van padelbanen is daarmee van de baan. Er zal in de hal een open constructie worden gebouwd van drie verdiepingen en op alle verdiepingen zullen sporttoestellen komen te staan. In de gebouwen aan weerszijden van de hal zijn kleinere ruimtes gepland. Ook is de bedoeling dat er horecavoorzieningen komen. De gemeente laat weten dat zij met de beoogde nieuwe gebruiker heeft afgesproken dat de hal de eerstkomende zeven jaar tijdens openingstijden vrij toegankelijk zal zijn. Zij meent dat daarmee invulling is gegeven aan de indertijd aan buurtbewoners beloofde publieke toegankelijkheid van de hal.

Dienstengebouw Artis nog steeds omstreden

De leiding van Artis heeft omwonenden half oktober onaangenaam verrast met een nieuw ontwerp voor

het omstreden dienstengebouw. Na protesten tegen een eerder plan presenteerde Artis dit voorjaar twee aangepaste varianten. De voorkeur van bewoners ging toen uit naar een versie met verspringende gebouwdelen en groen langs de kade. Op 15 oktober werd inderdaad een ontwerp gepresenteerd met vier verspringende volumes met een lichtere gevelsteen, ramen voor een vriendelijker aanzicht en groen aan kade en gevel. Het personeelsgebouw wordt met 13,25 meter echter hoger dan eerder besproken. Deze onverwachte verhoging leidde tot verontwaardiging en ondanks de aanpassingen blijven bewoners bezorgd over verlies van zonlicht, mogelijke geluidsoverlast en windvlagen tussen de gebouwen. Artis laat onderzoek doen naar geluidsniveaus en luchtstromen, maar wil toch nog dit jaar de omgevingsvergunning aanvragen.

Op de hoogte blijven van participatiebijeenkomsten Artis: www.artisvernieuwt.nl

Voor meer nieuws uit 1018: www.buurtorganisatie1018.nl

“Kan niet” komt in mijn woordenboek niet voor

Elk weekend vinden meer dan zevenhonderd bewoners van de Plantage-Weesperbuurt, de Kadijken en het Rapenburg in hun mailbox een buurtbericht met informatie, nieuwtjes en wetenswaardigheden uit hun buurt. Drijvende kracht achter het buurtbericht is Michel van Wijk (1958), lid van de stadsdeelcommissie Centrum (SDC) als initiatiefnemer van de lijst Bewoners Amsterdam. Een kennismaking met een gepassioneerd buurtbewoner.

ERIK HARDEMAN

DIT VOORJAAR BRACHT de gemeente op verzoek van de bewoners van de Nieuwe Keizersgracht langs de Schaduwkade een ballenlint aan dat ervoor moet zorgen dat plezierboten niet kunnen aanleggen aan deze gedenkade. In een interview in dit blad memoreerde Jacob Kohnstamm de hulp die de bewoners in hun contact met de gemeente hadden gekregen van Michel van Wijk. “Omdat de bewoners tot dan toe tevergeefs hadden geprobeerd om aanleggen aan de kade onmogelijk te maken”, zegt Van Wijk, “heb ik hun verzoek aan de verantwoordelijke stadsdeelbestuurder voorgelegd. Eerst kon het niet, zei ze, want er waren allerlei formele bezwaren. Maar ja, ‘kan niet’ komt in mijn woordenboek niet voor, dus ik heb haar voorgesteld om te kijken hoe die bezwaren konden worden weggenomen en dat is haar via haar contacten binnen de gemeente gelukt. Tot blijdschap van de bewoners, maar ik ben er zelf ook heel tevreden over.”

Van Wijk noemt het voorbeeld van de Schaduwkade karakteristiek voor hoe hij als lid van de stadsdeelcommissie Centrum te werk gaat. “Het is voor bewoners vaak lastig om tot de instanties door te dringen en ik help ze daarbij. Een van de speerpunten van Bewoners Amsterdam is dat bewoners moeten kunnen participeren en ik durf wel te zeggen dat ik de afgelopen vier jaar flink wat bewoners zo een stem heb gegeven. Of ze altijd gelukkig waren met het resultaat is vers twee, maar ze waren wel gelukkig met het feit dat ze gehoord werden. Vaak staan bewoners en instanties eerst tegenover elkaar, maar het is mijn ambitie om te laten zien dat je ook kunt samenwerken en rekening met elkaar kunt houden.

Neem Artis, daar wil men pal tegenover het Entrepotdok een groot dienstengebouw neerzetten. De bewoners zien daar niets in en dat kaart ik dan aan bij Artis. Ik heb aan directeur Rembrandt Sutorius voorgelegd: jullie kunnen natuurlijk doen wat jullie willen, want jullie krijgen de

FOTO: HENK LEENAERS

TANJA'S
Haarmode

Kapsalon, Haarwerken & Pruiken

U kunt bij ons online uw afspraak maken

www.tanjashaarmode.nl

Oostenburgergracht 39
1018 NB Amsterdam
(020) 620 7443
info@tanjashaarmode.nl

Dinsdag t/m donderdag 08.30 tot 17.00
Donderdagavond 18.00 tot 20.30
Vrijdag 08.30 tot 19.00
Zaterdag 08.30 tot 16.00

Alleen op afspraak

Massagepraktijk
Helder & Holistisch

Massages
Lichaamsgerichte therapie
voor ontspanning en bewustwording

Marianne van der Staaij,
Holos @ massagetherapeut
Vergoeding mogelijk via ziektekostenverzekering

Binnenkadijk 151, 1018 ZE, Amsterdam
06 - 294 224 40
m.staay2@upcmail.nl
www.praktijkhhh.nl

VERF
AMSTERDAM

Wij geven u graag persoonlijk advies op maat en mengen alle kleuren van alle merken

Topmerken scherpe prijzen !

Open Ma t/m Vr 8.00-17.00 Za 9.00-17.00
WWW.VERFAMSTERDAM.NL
ZEEBURGERPAD 38

6 dagen per week

**Maaltijden
Broodjes
Visdelicatessen**

FRANK'S
SMOKEHOUSE
ROKERIJ & WINKEL

Wittenburgergracht 303, Amsterdam

DAVID ELDERS
begrafenis & crematie

uitvaartcentrum
tegenover de nieuwe ooster

020 6252201
kruislaan 235 amsterdam
www.uitvaartcentrumelders.nl

Taalcoaches gezocht

Het project 'SamenSprak' van Gilde Amsterdam zoekt vrijwilligers die taalondersteuning willen geven aan mensen die de Nederlandse taal aan het leren zijn. Het gaat niet alleen om vluchtelingen maar ook om mensen die om wat voor reden dan ook in Nederland zijn komen wonen en hier willen blijven. De bedoeling is de spreekvaardigheid van de Nederlandse taal te vergroten, de anderstalige heeft daartoe vaak te weinig gelegenheid.

Van onze taalcoaches vragen wij geen specifieke vaardigheden, alleen dat de Nederlandse taal hun moedertaal is en dat ze bereid zijn wekelijks één tot twee uur met de anderstalige te praten. Het gaat dus om 'praten met elkaar' en niet om 'les geven'. Van de anderstaligen vragen wij wel een basiskennis van de Nederlandse taal.

Heeft u belangstelling voor dit boeiende en zinvolle werk neem dan contact op met Gilde SamenSprak Amsterdam: .
020-420.65.54 (ma t/m do van 10-13 uur) of mail: samenspraak@gildeamsterdam.nl

Voor meer informatie: www.gildeamsterdam.nl

ontspanning beweging

Yoga & Breathwork

Kleine groepen
Zeet geschikt voor 60+

Locatie Studio Lumen • Nwe Keizersgracht 58
Info • aanmelden +31 (0)6 11 36 04 84
marietb@xs4all.nl
MARIETBAKKER.NL

Atente uitvaartbegeleiding

Judit Meijer - 06 289 73 389
info@atente.nl | www.atente.nl

AMBIANCE

STRIKKERS ZONWERING
Zeeburgerpad 27
Info@strikkers.nl | 020 737 2699

HUISSTIJLEN
LOGO'S
FOLDERS
FLYERS
AFFICHES
WEBDESIGN
FOTOGRAFIE

Gerrit Alink
GRAFISCH ONTWERP & FOTOGRAFIE
T. 06 10 70 44 76
www.gerritalink.nl | info@gerritalink.nl

omgevingsvergunning van de gemeente toch wel, maar jullie kunnen ook in overleg gaan met de bewoners. In het geval van het dienstengebouw hebben ze dat ook gedaan en ze hebben de omvang van het gebouw enigszins aangepast. Niet dat de bewoners nu tevreden zijn, maar er is in ieder geval naar ze geluisterd."

'Het is mijn ambitie om te laten zien dat je ook kunt samenwerken en rekening met elkaar kunt houden'

Michel van Wijk verhuisde 35 jaar geleden van de De Clercqstraat naar onze buurt. "Ik heb een tijd in Oud-West gewoond tot mijn vriendin en ik besloten samen te gaan wonen en we een woning konden krijgen in de Plantage." Hij lacht: "Ik weet nog dat we ons afvroegen of we dat moesten doen, want het was wel heel diep in Amsterdam-Oost, vonden we toen. Nu zouden we hier niet meer weg willen." Naast zijn werk in de retail heeft hij ook altijd vrijwilligerswerk gedaan, vertelt hij, en toen hij wat meer tijd kreeg, was het voor hem dan ook niet meer dan logisch om aan te schuiven bij de vergaderingen van het Plantage Weesperbuurt Overleg (PWO). "Ik heb de interesse in wat er in de buurt speelt van huis uit meegekregen. Bij ons thuis ging het aan tafel vaak over maatschappelijke onderwerpen. Ik heb dat trouwens ook in mijn eigen gezin gestimuleerd. Ik weet nog dat mijn kinderen op een gegeven moment klaagden: 'bij onze vriendjes zijn ze met twintig minuten klaar met eten, bij ons duurt het wel drie kwartier.'"

Hij noemt zichzelf iemand die aanwezig is en graag zijn stem laat horen, en het hoeft dan ook geen verbazing te wekken dat hij na enige tijd gevraagd werd als voorzitter van het PWO. Als gevolg van corona, maar ook omdat er in de Plantage-Weesperbuurt weinig controversiële kwesties speelden, hield het PWO rond 2020 echter op te bestaan. "Ik vind dat jammer, omdat het toch een platform was, al was het maar een paar keer per jaar, waarop bewoners en ook bedrijven uit de buurt elkaar konden ontmoeten en vertellen waar zij mee bezig waren. Maar op dat moment was daar in de buurt weinig animo voor en om toch een beetje in de lacune te voorzien ben ik toen het buurtbericht begonnen. Daarin informeer ik mensen over wat er speelt in de buurt omdat ik het belangrijk vind dat mensen zich realiseren dat ze in een buurt wonen. Mijn eerste abonnees heb ik gekregen door te flyeren. Ik weet nog dat restaurant De Plantage in de coronatijd maaltijden aan de deur verkocht. Ik woon daar vlakbij en ik ben toen gewoon met een flyer op mensen afgestapt die daar in de rij stonden. Zo is het begonnen."

Intussen was in Amsterdam een nieuw bestuurlijk stelsel geïntroduceerd, waarin bewoners werden uitgenodigd om zich verkiesbaar te stellen voor een stadsdeelcommissie (SDC). "Dat kwam overeen met mijn gedachte dat je geluiden uit de buurten naar het bestuur van het stadsdeel moet brengen. In 2018 kreeg ik nog te weinig stemmen, maar vier jaar later werd ik gekozen met de lijst van Bewoners

Amsterdam, een naam die ik voor de gelegenheid had bedacht. Ik heb me bewust niet aangesloten bij een politieke partij, want het is mijn overtuiging dat partijleden te veel gebonden zijn aan partijstandpunten om het belang van een specifieke buurt te vertegenwoordigen. Mijn ervaring in de SDC is dat ik in dat opzicht duidelijk een uitzondering ben. Ik ga regelmatig naar buurtvergaderingen om te horen wat er leeft. Daar ben ik vrij vaak de enige uit de SDC. Ik durf wel te zeggen dat Bewoners Amsterdam de afgelopen vier jaar een relatief groot aantal onderwerpen over specifieke buurtaangelegenheden op de agenda heeft gezet. Niet slecht voor een eenmansfractie."

Wie de vergaderingen van de stadsdeelcommissie volgt, weet dat Michel van Wijk regelmatig met onorthodoxe voorstellen komt. Die krijgen dan ook niet altijd steun van de andere commissieleden. Bovendien heeft hij meer dan eens moeite met de algemeen aanvaarde regels die voorschrijven dat de leden van de commissie elkaar aanspreken met meneer of mevrouw en dat zij discussiëren via de voorzitter. Hij zucht: "Ik heb me daar een tijdje tegen verzet, want ik zie ons meer als een soort buurtvergadering. Daar noem ik mensen ook gewoon bij de voornaam, dus waarom alles in de stadsdeelcommissie zo officieel moet, begrijp ik niet. Maar inmiddels heb ik me erbij neergelegd, want als ik dat niet doe dan luisteren ze niet. Dat mijn voorstellen niet altijd veel medestanders krijgen? Ik zou dat misschien kunnen voorkomen door me wat meer aan te passen aan de bestuurlijke mores. Maar zo zitten ik en mijn achterban niet in elkaar."

'Waarom alles in de stadsdeelcommissie zo officieel moet, begrijp ik niet'

Dat hij niet wars is van onorthodoxe ideeën bewees hij een paar jaar geleden onder meer met zijn door de gemeente overgenomen initiatief om in stadsdeel Centrum drieduizend bezems aan de bewoners ter beschikking te stellen om daarmee hun straat schoon te houden. Ook organiseerde hij onlangs al voor het vierde jaar de verkiezing van het mooiste geveltuintje van de buurt. "Vanochtend las ik in de krant dat we ons volgens Den Haag minder moeten bezighouden met het ontwikkelen van beleid, en meer met de uitvoering. Dat is me uit het hart gegrepen." Zijn meest recente initiatief betrof het rookvrij maken van de Roetersstraat, waarover in het vorige nummer van dit blad werd bericht. Met smaak vertelt hij hoe hij die ochtend pal voor de ingang van het rookvrije gebied twee studenten zag staan roken. "Ze hadden de tegels die het rookvrije gebied markeren nog niet gezien, maar toen ik ze erop wees, zeiden ze: Typisch weer zo'n overheidsinitiatief, dat er weer iets niet mag. Nee, zei ik, dit is een bewonersinitiatief, onder meer vanwege alle peuken op de grond. Dat vonden ze een betere invalshoek. Ze gingen door met roken, maar zeiden: 'We gooien onze peuken straks wel netjes in de prullenbak.' Kijk, dat is toch winst." 🐦

BJÖRN MARTENS

We staan hier op de stoep van de oneven kant van de Sarphatistraat naar de ingang van de Spinozastraat te kijken. In de jaren zeventig was rechts op Sarphatistraat 102-104 nog het Emma Kinderziekenhuis gevestigd. Dit verhuisde in 1988 naar het AMC. In 2017 werd het gebouw op een gedeelte van de gevel na afgebroken en werd op deze plek het Hyatt Regency vijfsterrenhotel gebouwd.

De lantaarnpaal rechts op de stoep was kennelijk in 1973 ook al een geliefde ondergrond om posters op te plakken. Dat is niet veranderd. 🐘

Zomer 1973

FOTO: © STADSARCHIEF AMSTERDAM / ARCHIEF DIENST
RUIJTELIJKE ORDENING EN RECHTSVOORGANGER

Zomer 2025

FOTO: BJÖRN MARTENS

Andreas, publieksbegeleider in Artis

Wie heeft er niet ooit van gedroomd om dierverzorger in Artis te worden? Een baan die niet voor het oprapen ligt. Eenvoudiger is het om er als vrijwilliger aan de slag te gaan. Om te ontdekken hoe dat is, loop ik mee met publieksbegeleider Andreas.

Dat hij juist hier vrijwilligerswerk doet, is niet zo vreemd. “Vanuit mijn raam kijk ik uit op Artis. Toen ik drie jaar geleden parttime ging werken, ben ik dit er voor mijn plezier bij gaan doen. Je volgt eerst een onlineopleiding en loopt op alle locaties een keer mee met een ervaren kracht. Het minimaal aantal diensten is 24 per jaar, maar ik doe er altijd meer.”

Op een whiteboard in de vrijwilligersruimte staan alle diensten vermeld: Apenhuis, Broedhuis, Lemurenland, Leeuwen, Wallaby's, Vlindertuin, Tropenkas en loopdiensten door het park. “Er zijn drie shifts van drie uur per dag. Voorafgaand krijgen we altijd een korte briefing met de laatste nieuwtjes. Ik ben publieksbegeleider in het park, maar er zijn ook museumvrijwilligers voor Micropia en het Groot Museum.”

Onze tocht langs de verschillende werkplekken start in het Broedhuis. “Hier was vroeger de kinderboerderij. Nu worden in broedkastjes eieren uitgebroed van kippen

en andere vogelsoorten. Soms moeten we voorzichtig uitleggen dat de kippenkuikens later op het menu van andere dieren komen te staan.”

In het monumentale Apenhuis helpt een collega-publieksbegeleider bezoekers om tussen het groen dieren te ontdekken. Andreas wijst me een boomtak: “Kijk, het grijpstaartstekelvarken! Zij heeft zonder dat de verzorgers het doorhadden twee jongen gekregen. De jongen zitten ergens goed verscholen.”

Op Lemurenland liggen de fotogenieke rode vari's net met gespreide armen te zonnebaden. “Het is uniek dat ze hier vrij rondlopen. Ze lijken aibaar, maar aanraken mag niet. Bij drukte staan we hier vaak met z'n tweeën – we komen ogen te kort. Het zijn behendige snaaiers: als ze iets lekkers ontdekken in een wandelwagen, grissen ze het zo weg.”

In de tropisch warme vlindertuin wil Andreas mij absoluut de boom met voetbalgrote kalebassen laten zien. Hij vertelt dat de kalebassen bij Surinaamse bezoekers herinneringen aan hun jeugd oproepen.

“Het verveelt nooit. De werkplek, de bezoekers – elke dag is anders. Het is ontzettend leuk en dankbaar werk. Voor vrijwilligers zijn er regelmatig interessante kennisbijeenkomsten en je krijgt een aantal vrijkaarten.” 🐘

Ook vrijwilliger worden?

Kijk bij ‘Werken bij Artis’ op: www.artis.nl

FOTO: BJÖRN MARTENS

Boekenkastsoap krijgt happy end

Het hield de gemoederen flink bezig onder de bewoners van de Binnenkadijk en het Entrepotdok. Waar was de oude vertrouwde boekenkast in de poort bij café Bloem gebleven? De posters over de vermissing waren niet aan te slepen en werden steeds cryptischer: *Stop de postermoord*.

Waarom de boekenkast ineens is verdwenen, blijft een mysterie. Al heeft de zaak gelukkig een happy end: er is namelijk een nieuwe stevige boekenkast voor in de plaats gekomen. "Van de buurt en voor de buurt", zeggen buurtbewoners Daniel en Reinier. Samen met een buurvrouw zorgden zij voor een nieuwe kast. "Bij het plaatsen kregen we veel bijval van vrijwel iedereen die langskwam. De kast leeft echt in de buurt en vervult een sociale functie."

Dus, jong en oud kan weer terecht om boeken een tweede leven te geven, om nieuw leesvoer in te slaan of gewoon voor een praatje met buurtbewoners. 🌸

Van het kastje naar de muur

ROB ZWETSLOOT

OTIS, LEVERANCIER VAN liften, is een dynamische onderneming met een resultaatgerichte bedrijfs-cultuur. Bij woningcorporatie De Alliantie geloven ze dat iedereen mee moet kunnen doen met de samenleving. Twee organisaties met een positief profiel dat hoge verwachtingen over hun dienstverlening belooft. Daarom is het jammer dat beide me op 9 oktober in de kou hebben laten staan.

Wat is er gebeurd? Toen ik aan het eind van de middag met mijn rolstoel beneden bij lift M9783 arriveerde, hing er een briefje dat deze tijdelijk buiten werking was. Hoe kwam ik nu boven op de galerij, want met een rolstoel is het lastig om twee trappen op te komen.

Ik belde het storingsnummer van Otis en een mevrouw vertelde mij dat er volgens haar computer een monteur bezig was en dat ik een uurtje moest wachten. Daarna belde ik De Alliantie die vertelden dat ze niks voor me konden doen; ik moest Otis bellen. Bij beide dynamische organisaties duurde het geruime tijd voor ik aan de telefoon te woord werd gestaan.

Ondertussen waren meerdere bezorgde burens al langs geweest om hulp aan te bieden, en een kopje thee want ik stond er al geruime tijd. Dus belde ik Otis voor de tweede keer en weer werd ik terugverwezen naar De Alliantie alwaar men ook niet met een oplossing kwam.

Hierbij wil ik de goede wil van de meldkamers vermelden die me bij alle telefoontjes langdurig in de wacht zetten om een oplossing te zoeken die dus niet gevonden werd.

Daar stond ik anderhalf uur later, met de invallende duisternis.

Alleen, in een rolstoel, koud, gedeprimeerd met het uitzicht hier de nacht te moeten doorbrengen, zonder uitzicht op een oplossing.

Bedankt Otis en De Alliantie, en het is maar dat jullie het weten. 🌸

ILLUSTRATIE: ERIK VAN OPHEM

Werk in de wijk

NIEUWE ACHTERGRACHT

Na een jarenlange restauratie van de Diamantbewerdersbrug mochten Dick en Mike afgelopen maand de puntjes op de i zetten: de brugpijlers en balusters verankeren met lood. Precies als in het oorspronkelijke ontwerp. Voor smeden, lassen en buigen draaien deze constructiebankwerkers hun hand niet om, maar buiten op locatie het lood gieten, dat vindt Dick toch wel het mooiste stukje werk. En trots wijst hij naar de onderkant van de brug: "Klinknagels zijn mijn andere favoriet."

Dat er een feestje in de buurt is om de opening van de brug te vieren, weten ze niet, maar Mike rijdt binnenkort beslist eens een stukje om als hij in de buurt is. Om hun bijdrage aan dit monument nog eens rustig te bekijken. 🌸

TEKST EN BEELD: MARIA HEIJENDAEL

Uit

Nr. 69:

november, december 2025

Zien!

Bijna elke volwassen Amsterdammer kent haar: Tanja, het laatste nijlpaard van Artis. Als je in Artis was, ging je altijd even langs Tanja, in dat veel te kleine bassin. Na haar dood in 2009 tekenden bezoekers massaal het condoleance-register van deze publiekslevelling. Dat ze bewaard is gebleven, wist ik niet.

In de expositie Dicht bij Tanja in het Groote Museum keert ze terug — opgezet maar levensecht — als middelpunt van de geschiedenis van onze relatie met dieren, toen en nu. Artis zelf heeft sinds haar overlijden een transformatie ondergaan: van klassieke dieren tuin naar een educatief park met meer ruimte voor minder dieren.

De expositie bestaat uit twee delen: het eerste vertelt hoe het nijlpaard door de eeuwen heen werd gezien — van mythisch wezen tot jachttrofee en bedreigde diersoort. Het tweede deel belicht de geschiedenis van nijlpaarden in Artis. Een audiotour leidt je door de expositie, het taxidermie-kabinet geeft uitleg over het opzetten van dieren, en voor kinderen is er een Tanjaspeurtocht.

Neem niet alleen de tijd voor een weerzien met Tanja, maar vooral ook voor de mooie historische tekeningen, prenten en foto's waarmee het verhaal over onze veranderde relatie met het nijlpaard verteld wordt. Een verhaal dat te denken geeft. 🐘

Raadpleeg ook:
www.deplantage-amsterdam.nl. Deze agenda kan alleen maar worden samengesteld op grond van aangeleverde informatie in Word aan redactie@1018magazine.nl. De deadline voor het volgende nummer is 28 november 2025. Graag uw informatie op tijd en a.u.b. in de gevraagde vorm mailen.

ARTIS

EXPOSITIE GROOTE MUSEUM

17 oktober t/m 10 mei. Dichtbij Tanja. Tanja, het beroemde nijlpaard, keert na 15 jaar in opgezette vorm terug naar Artis en is het middelpunt van deze tentoonstelling. In drie verhaallijnen, 'Tanja en de bezoeker', 'Toen en nu' en 'Blik op het nijlpaard' staat Tanja symbool voor een verhaal over de relatie tussen mens en dier.

KAMERMUZIEK KONINGSZAAL

Zo 25 november, 11.00 uur. Roctet - Strijkocet. Topmusici van het Radio Filharmonisch Orkest met composities van Theo Loevendie en strijkoctetten van Ottorino Respighi en George Enescu. *Programma en tickets:* www.kamukoza.nl

Plantage Middenlaan 41 | www.grootemuseum.nl

BUURTKAMER OVER DE BRUG

EXPOSITIE

T/m 30 januari. Adrienne Norman – fotografie. Na haar fotografiestudie in de Verenigde Staten kwam Norman midden jaren 80 naar Amsterdam. Het Oostelijk Havengebied fascineerde haar, en ze besloot er te blijven wonen in een gekraakt pakhuis aan de Borneokade. In deze periode documenteerde ze de omgeving en de bewoners. *Isaac Titsingh*kade 123 | [open ma](http://open.ma) t/m vrij | 10.00-16.00 uur | www.overdebrug-oostenburg.nl

GALERIE FRANZIS ENGELS

EXPOSITIE

T/m 25 november. Resilience–Patrick Bergsma | Nathalie Campion | Judy van Luyk | Rob Regeer | Art van Triest | Sophia de Vries Veerkracht is het vermogen om met crises om te gaan en hiervan te herstellen. Een actueel thema op bijna elk gebied. Bij veel kunstenaars zien we dit terug in hun werk. *Nieuwe Vaart 200* | open: do-za | 3.00-18.00 uur | www.franzisengels.nl

GALERIE OVERSTROOM

EXPOSITIE

7 t/m 22 november. Dagboek Berlijn - Rogier Alleblas. Zien jullie wat ik zie? Fotografie van terugkerende plekken in Berlijnse straten en parken door de Amsterdamse fotograaf Rogier Alleblas. *Opening vrijdag 2 november om 17.00 uur.* *Entrepotdok 33* | open: do-za | 12.00-17.00 uur & op afspraak | www.galerieoverstroom.nl

GALERIE WEERDRUK

EXPOSITIE

14 t/m 30 november. Ontwerpcollectief Underware & de Fluxographer. Hoe ziet de toekomst van het schrijven eruit? In deze expositie staat de Fluxographer centraal. Dit 7-dimensionaal schrijfinstrument maakt van schrijven een zintuiglijke ervaring. *Entrepotdok 42* | open: zat- zon of op afspraak | 13.00-17.00 uur | www.weerdruk.nl

H'ART & AMSTERDAM MUSEUM AAN DE AMSTEL

EXPOSITIE

T/m 18 januari. Brancusi, The Birth of Modern Sculpture. Voor het eerst komt een toonaangevende collectie kunstwerken van Constantin Brancusi (1876-1957) naar Amsterdam. De kunstenaar wordt wereldwijd beschouwd als de grondlegger van de moderne beeldhouwkunst. De tentoonstelling is gemaakt in samenwerking met het Parijse museum Centre Pompidou. www.hartmuseum.nl, www.amsterdammuseum.nl, www.amsterdammuseum.nl

HERBERT VAN DER BRUGGHEN

EXPO THUIS

T/m 2 november. Ike van Cleeff – beelden & tekeningen. Ike van Cleeff is op beide dagen zelf aanwezig. *Open: za 01 & zo 02 | 14.00-18.00 uur* | www.herbertvanderbrugghen.nl

JOODS MUSEUM

EXPOSITIE

T/m 11 januari 2026. Photo League: New York 1936-1951 De Photo League ontstond in een tijd van crisis, migratie en ongelijkheid. Fotografen met uiteenlopende achtergronden, waaronder Joodse en vrouwelijke leden legden met hun camera arbeiders, migranten en andere gemarginaliseerde groepen in New-York vast. Vooruitstrevend combineerden ze artistieke kwaliteit met politiek bewustzijn.

Nieuwe Amstelstraat 1 | www.jck.nl

LUTHER MUSEUM

EXPOSITIE

T/m 25 januari. De vele gezichten van Katharina. Katharina von Bora, was de vrouw van Maarten Luther. Euwenlang was zij vooral 'de vrouw van', terwijl zij zoveel meer was. In de loop der tijd werd zij steeds opnieuw gebruikt als symbool: als voorbeeldige huisvrouw, als ondernemer, als zondebok of juist als feministisch icoon. Wat zegt deze geschiedenis over haar en wat kunnen we daar vandaag van leren? *NB. Voor deze expositie is het museum ook op woensdagen open!*

EXTRA'S BIJ EXPOSITIE

Zaterdag 1 november, 19.00-02.00 uur. Museumnacht. Ontdek het speciale Katharina von Bora-bier en laat je verrassen door ons prachtige orgel. **Dinsdag 25 november, 11.00-17.00 uur. Katharina-naamdag.** Gratis toegang voor iedereen die Katrien, Katharina of Kaije heet. Ook wordt de publicatie bij de tentoonstelling gepubliceerd. **Vrijdag 12 december, 16.00 uur. Lezing** – Samensteller Inge Weustink over de achtergrond van de tentoonstelling Katharina. **Vrijdag 19 december, 16.00 uur. Lezing** – Gastspreker nog onbekend.

Zondag 16 november & 11 januari, 14.00, 16.00 uur. Muziek Terwijl U Kijkt –Capella Hadewigis met livemuziek van vrouwelijke componisten. www.festival

Vrijdag 28 november, 19.00-20.00 & 20.30-21.30. The Spirit of Amsterdam Festival. Verrassende theatervoorstelling van Steven Partiman en live orgelmuziek van Hanne Darboven. **Zondag 30 november, 20.00 uur. The Spirit of Amsterdam Festival.** World Opera Lab geeft vrouwen uit verschillende spirituele tradities een stem. *Festivalprogrammering, locaties en tickets: thespirit.amsterdam*

Nieuwe Keizersgracht 570 | open: do-za | 11.00-17.00 uur | www.luthermuseum.nl

MARINETTEREIN

STUDIO DE KAT

Elke woensdag, 12.00 – 17.00 uur. Wekelijkse Kledingruil. Dankzij buurtbewoners Nans en Aylin kun je het plezier dat jij van je kledingstukken hebt gehad delen met een ander. Geef wat je kan missen en neem mee wat je nodig hebt. Je vindt Studio de Kat in de oude poort. Kattenburgerstraat 5 | www.marineterrein.nl

MUSEUM 't KROMHOUT / STADSSHERSTEL CONCERTEN

Di 4 november, 20.00 uur. Pierre Volders (trombone). **Di 2 december, 20.00 uur. CvA Sax.** Ensemble van 8 saxofoon leerlingen van Arno Bornkamp.

KERSTCONCERT

Za 13 december, 15.00 – 17.00 uur. Muziekgezelschap Wittenburg. MGW is een Amsterdams harmonie-orkest van houtblazers, koperblazers en slagwerk, dat al sinds 1936 bestaat. *Voor meer info kijk op www.stadsherstel.nl/cultuuraagenda. Entree evenementen 't Kromhout: gratis tenzij anders vermeld.*

Museum 't Kromhout Hoogte Kadijk 147 [ppen: di 9.30-15.30 uur en elke derde zondag van de maand 12.00-15.30 uur](http://open: di 9.30-15.30 uur en elke derde zondag van de maand 12.00-15.30 uur) |

MUSEUM VAN DE GEEST | OUTSIDER ART

EXPOSITIE

T/m 1 maart 2026. Animal Therapy – de mens en zijn dierlijke muze. Met werk van de Britse illustrator Louis Wain, bekend om zijn iconische kattenschilderijen, Marlene Dumas en diverse outsider kunstenaars. *H'ART* | Amstel 51 | www.hermitage.nl

OOSTERKERK | STADSSHERSTEL FESTIVAL

13 t/m 14 december. Bazaar Artistique winter edition. Street Art Festival met kunst, muziek, food & drinks en workshops.

Za 13/12 van 12.00 – 22.00 uur.
Zo 14/12 van 12.00 – 18.00 uur.
Entree gratis.
www.stadsherstel.nl/cultuuraagenda | Kleine Wittenburgerstraat

PLANTAGEKOOR

CONCERT

Zo 23 november, 15.15 uur. Plantagekoor zingt Magnificat Plantagekoor en orkest o.l.v. Bert 't Hart in de Engelse Kerk. Magnificat in D van J.S. Bach, Te Deum van F. Mendelssohn Bartholdy en Geistliches Lied van J. Brahms. *Tickets: www.plantagekoor.nl*

Engelse Kerk | Begijnhof 48 | www.plantagekoor.nl

SCHEEPPAARTMUSEUM

VENTOONSTELLING

T/m 12 januari. Oceanista – Fashion & Sea.

Deze expositie neemt je mee langs maritiem geïnspireerde ontwerpen van internationale grootheden en Nederlandse ontwerpers die naam maken met duurzame en uitgesproken ontwerpen. Ontdek hoe de zee haar stempel drukt op mode en hoe ontwerpers deze invloed gebruiken om thema's als duurzaamheid, erfgoed en identiteit te bevragen.

Kattenburgerplein 1 | www.hetscheepvaartmuseum.nl

SOOP

EXPOSITIE

6 november t/m 7 januari. De grote vraag van Christine Fonseca – een reis in stilte en kleuren. Fonseca werd geboren op Curaçao en woonde als kind in Suriname – plekken waarvan het licht en de kleuren haar nog altijd inspireren. De grote vraag verbeeldt onze gezamenlijke zoektocht naar vrijheid, moed en innerlijke rust in een tijd vol onzekerheden. Met haar werk nodigt zij ons uit om even te stoppen met denken, en te voelen wat kleur met ons doet. www.artfonseca.com. CONCERT

Donderdag 13 november, 16.30 uur. Nicolás

Bernáldez Gómez, piano met stukken van J.S. Bach, Schumann en Chopin.

Donderdag 11 december, 16.30 uur. Programma

nog niet bekend. *Entree concerten: € 2,50. Exposities: ma t/m vrij van 11.00-17.00 uur. Lezingen en concerten beginnen op tijd! Inloop vanaf een half uur voor aanvang, entree alleen pinnen! Aansluitend op de lezingen de maandelijkse buurtborrel.* *Nieuwe Kerkstraat 124 hs* | open: ma t/m vrij | 11.00 tot 17.00 uur | www.soopnet.nl

VERZETSMUSEUM

EXPOSITIE

T/m 11 januari. Josephine Baker – Een leven vol verzet. Josephine Baker is één van de beroemdste zwarte artiesten van de twintigste eeuw. Ze ontvluchtte de racistische Verenigde Staten om in Parijs te gaan werken als danseres en zangeres. Baker was haar tijd vooruit als activiste voor gelijke rechten. Ook was ze actief in het verzet tegen nazi-Duitsland en had ze een band met Nederland.

Plantage Kerklaan 61 | open: ma t/m vrij 10.00 – 17.00 uur, za & zo 11.00 tot 17.00 uur | www.verzetsmuseum.org

VIERWINDENHUIS

EXPOSITIE

T/m 11 januari. Van het bos naar de zee – Sanneke Griepink In haar schilderijen verbeeldt Griepink haar ervaring en ontdekking van de verschillende aspecten van de natuur, van de diepe Zweedse bossen tot aan de Griekse zee. *Windroosplein 114 | Westhal Vierwindenhuis (rode ingang) | Zondag van 17.00 – 19.00 uur en donderdag vanaf 21.30 uur.*

Ruim baan voor de fiets

Welkom in de fietsfile! Zoals elk jaar na de zomer is het tijdens de spits weer dringen geblazen op de fietspaden. Duizenden scholieren, studenten en werkenden haasten zich dan van A naar B. Tegelijk stijgt het aantal ernstige fietsongelukken zorgwekkend snel. Hoe zit dat in 1018? En wat kun je eraan doen?

HENK LEENAERS

DE GRAFIEK in het gemeentelijke 'Uitvoeringsplan verkeersveiligheid 2025' laat duidelijk zien dat het aantal ernstige verkeersslachtoffers (dodelijk of met letsel) in Amsterdam snel stijgt. Vijf jaar geleden waren er nog 351 slachtoffers onder fietsers en e-bikers, twee jaar geleden waren dit er al 533. Dat is een toename van ruim vijftig procent. Maar deze cijfers geven een vertekend – te gunstig – beeld volgens het Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu (RIVM), zo staat in *Ongevallen bij wandelaars en fietsers* uit september van dit jaar. In de officiële statistieken staan namelijk alléén gevallen die de spoedeisende hulp bereiken of erger. Deze cijfers zijn het topje van de ijsberg, want 85 procent van het aantal mensen dat bij een fietsongeval betrokken raakt, gaat naar de huisarts of gewoon naar huis. Niet omdat er niets aan de hand is overigens, want ruim een kwart van deze groep meldt zich daarna een dag ziek. Maar zij belanden dus niet in de slachtofferstatistieken.

Jongeren vaakst slachtoffer

Het RIVM bracht in hetzelfde onderzoek nóg een misvatting aan het licht: dat vooral ouderen slachtoffer zijn van fietsongelukken. Ook dat komt doordat er alleen bij de spoedeisende hulp slachtoffers worden geteld. Jongeren komen daar vrijwel nooit terecht, terwijl ze in werkelijkheid wél het vaakst bij een ongeval zijn betrokken. Vooral middelbare scholieren lopen een groot risico: jaarlijks krijgt een op de achttien jongeren vantwaalf tot zeventien jaar te maken met fietsletsel. Dat is bijna drie keer zo vaak

als de gemiddelde Nederlander. Nieuwe statistieken van VeiligheidNL – dat fietsletsels registreert bij Nederlandse ziekenhuizen – laten bovendien zien dat onder twaalf- tot zeventienjarigen het aantal fietsslachtoffers met hersenletsel sinds 2020 is verzesvoudigd. Volgens de denktank Artsen voor Veilig Fietsen komt dit vooral door de toenemende drukte op de fietspaden en het groeiend aantal elektrische voertuigen.

Gevaarlijkste kruispunt

Genoeg verontrustende cijfers, terug naar onze eigen buurt. Wat zijn de gevaarlijkste plekken om te fietsen in 1018? Op een online kaart van de politie kun je tot op straatniveau inzoomen en bekijken hoeveel verkeersslachtoffers er de afgelopen vijf jaar zijn gevallen. De meeste fietsongelukken in 1018 gebeuren op het kruispunt van de Roetersstraat en de Sarphatistraat, waar dagelijks duizenden studenten voorbijkomen. Hier vonden tussen 2020 en 2025 negen fietsongelukken plaats, waarvan vier met alleen materiële schade en vijf met minimaal één gewonde. Direct daarna volgen plekken met vier fietsongelukken met minimaal één gewonde: het Weesperplein, Rhijnspoorplein, Alexanderplein en op de Oostenburgergracht. Dodelijke ongelukken zijn er ook, beide langs de drukke Weesperstraat: één in 2023 (op de hoek met de Nieuwe Achtergracht) en één in 2025 (op de hoek met de Nieuwe Kerkstraat). Uitzoomend naar het hele centrum valt direct op dat de gevaarlijkste fietspaden langs de randen liggen, op drukke doorgaande wegen (Nassaukade, Stadhouderskade, Mauritskade) en bij of naar het Centraal Station (Piet Heinkade, De Ruijterkade). Op deze regel zijn maar twee uitzonderingen: de Rozengracht en – op de grens van 1018 – de beruchte kruising van het Mr. Visserplein en de Valkenburgerstraat.

Helmplicht en veilige fietspaden

Goed, we weten nu dat in 1018 de meeste fietsongelukken gebeuren op drukke kruispunten en doorgaande wegen en dat middelbare scholieren het vaakst slachtoffer zijn. Maar wat kun je doen om de toename van dit fietsleed te stoppen? Dat hangt ervan af aan wie je het vraagt. Volgens het Amsterdam UMC zou het dragen van een fietshelm net zo normaal moeten zijn als een autogordel. Het is simpel, goedkoop en vermindert de kans op ernstig hoofd- en hersenletsel met zestig procent. Artsen voor Veilig Fietsen richten hun pijlen op de jeugd. Deze denktank omarmt het plan van het demissionaire kabinet om vanaf 2027 een helmplicht in te voeren voor jongeren tot 18 jaar die op een fatbike of e-bike rijden. Het Instituut voor Wetenschappelijk Onderzoek Verkeersveiligheid (SWOV) vindt

zo'n helmplicht verstandig, maar waarschuwt ook voor een te eenzijdige focus op jongeren die elektrisch fietsen. We moeten ook investeren in veilige fietspaden, zo luidt hun advies. Dat is precies wat de gemeente Amsterdam al jaren doet: Het herinrichten van drukke wegen en gevaarlijke kruispunten, zoals de Sarphatistraat en het Alexanderplein, het aanleggen van schoolstraten om bij drukte auto's te weren, en het voorkomen van eenzijdige botsingen door stoepranden een schuin aflopende rand te geven. Ook overweegt de gemeente een maximum-snelheid op fietspaden en wil zij zo'n limiet streng gaan handhaven.

Ruim baan voor de fiets

Zal het voldoende zijn? Dat valt te betwijfelen, want al deze maatregelen en discussies lijken voorbij te gaan aan het probleem dat het meest in het oog springt: de Amsterdamse fietspaden zijn veel te smal. Gemiddeld zijn ze minder dan twee meter breed. Vreemd is dat niet, want ze zijn aangelegd in een tijd dat de stad veel minder inwoners had en er op fietspaden nog voornamelijk werd gefietst. Terwijl op snelwegen voor het snelgroeiende autoverkeer

De verouderde fietsinfrastructuur van Amsterdam is niet berekend op de verkeersdrukke van nu

extra rijbanen werden aangelegd, kregen de fietspaden er vrijwel niets bij, ondanks de enorme toename van het aantal fietsers. Tot overmaat van ramp werden op die overvolle fietspaden talloze nieuwe voertuigen toegelaten, vaak breder en sneller dan de stadsfietsen waarvoor ze ooit zijn bedoeld: bromfietsen, snorfietsen, scooters, scootmobielen, e-bikes, fatbikes, speedpedelecs, bakfietsen, fietskoeriers en brommobielen. Je mag daarom concluderen dat de verouderde fietsinfrastructuur van Amsterdam niet is berekend op de verkeersdrukke van de 21e eeuw. De vraag voor de komende jaren is dan ook simpel: blijven we pleisters plakken in de vorm van een helmplicht, snelheidslimieten en schuine stoepranden, of durft de stad te investeren in de enige oplossing die écht werkt: ruim baan voor de fiets? 🚲

FOTO: HENK LEENAERS

Overvol fietspad tijdens de ochtendspits op het Weesperplein

00:00

01:00

02:00

03:00

04:00

05:00

06:00

07:00

08:00

09:00

10:00

11:00

12:00

13:00

14:00

15:00

16:00

17:00

18:00

19:00

20:00

21:00

22:00

23:00

24:00

18:15 uur

17.10.25

52.367051 N,

4.924813 E

Om de beurt leggen de beeldmakers van 1018 Magazine een moment vast in onze wijk. In deze 24-delige serie komt onze wijk elk uur van de dag een keer voorbij.

VERA AMENDE

Soop-tuin

Na een sluiting van twee maanden is de Soop in de Nieuwe Kerkstraat op 5 september feestelijk heropend. De oorzaak van de sluiting was niet de vakantie, maar het pand had voor de toekomst noodzakelijke milieuvriendelijke aanpassingen nodig. De ramen kunnen nu in de winter, zelfs niet door het kleinste kiertje, koude lucht doorlaten. Ook de voorgevel van het huis is opnieuw gevoegd. Zo is het gemeentelijk monument weer als nieuw.

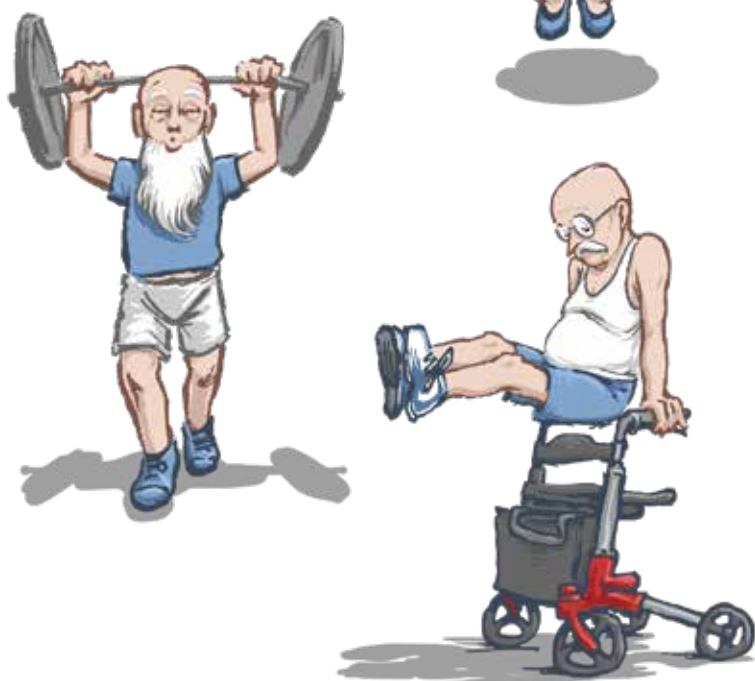
De meest in het oog lopende verandering is wel de geheel vernieuwde tuin. Die lijkt tweemaal zo groot geworden. Alle ongemakkelijke richeltjes en randjes, waar je makkelijk over kon struikelen, zijn verdwenen, net als het zwarte grind. Rondom de nieuwe bloemperken heeft de tuin een rustig ogende betegelde vloer gekregen. Wel moeten de vrijwilligers van de tuincommissie nog tussen de kiertjes van de tegels wat zand vegen en de gevallen bladeren van de mooie magnoliaboom weghalen. Deze grote oude boom staat nu in een perk tussen honderden nieuwe bloeiende plantjes.

Van de ongemakkelijke, vierkanten betonblokken is een verhoogd perk gemaakt. De betonblokken krijgen straks nog een kleurtje wanneer ijverige vrijwilligers het grijze beton zullen versieren met kleine mozaïeksteentjes. Verder zijn de saaie afvalbakken en het tuingereedschap in mooie houten kasten opgeborgen. Komt dat zien.

Gymnastiek

Vóór de laatste verbouwing van Sint Jacob werd door de gemeente Amsterdam al geregeld of gepromoot dat er één keer in de week gymles voor ouderen werd gegeven. De lessen begonnen toen met rondhollen door de gymruimten. Verder deden we wat gymnastiekoefeningen: door een bescheiden aantal apparaten aan de wand werd je uitgenodigd om iets moeilijks te doen, zoals ondersteboven hangen.

Op een raadselachtige manier zijn mijn benen, waarmee ik vroeger nonchalant op smalle paadjes langs ravijnen liep, veranderd in wat houten stokjes. Hierdoor moet ik steeds letten op richeltjes en randjes waarover je zou kunnen vallen, zodat je misschien je neus bezeert of erger. Ik loop daarom nu voorzichtig door de buurt. Maar geen nood, hier vlak in de buurt, in een nu totaal veranderd Sint Jacob, doen ze er iets aan, namelijk gym voor ouderen. Ik mag natuurlijk geen reclame maken voor gym voor ouderen, maar als de lezers van dit blad straks veel mensen in de buurt zwierig door de straten zien lopen weten ze hoe het komt.

ILLUSTRATIE: ERIK VAN OPHEM

Gezamenlijk eten

Het Dr. Sarphatihuis zorgt niet alleen voor haar bewoners, maar speelt ook een maatschappelijke rol voor onze buurt. Tot onze verrassing had Angelie Weber de kok van het Sarphatihuis in september weten over te halen om voor de stadsdorpers een paar keer in de week een maaltijd te verzorgen. Daar werd dankbaar gebruik van gemaakt. Om vijf uur in de namiddag (wel erg vroeg) lieten we ons bord vol scheppen door de kok en konden we aanschuiven aan de gedekte tafeltjes. Eten met elkaar wordt als een gezellige activiteit gewaardeerd. 🍴

Beestjes in de Buurt #33

TEKST EN BEELD: KAMIEL VAN OPHEM

Plaatjesgalwesp NEUROTERUS ALBIPES

Waar woont dit beestje? Op de foto zie je niet de wesp zelf, maar haar gal — het kleine 'plaatje' dat ze op eikenbladeren vormt. Deze piepkleine wesp leeft op eiken, waar ze haar eitjes legt in jonge bladeren. Door die eitjes ontstaan de kenmerkende platte galletjes van plantenweefsel aan de onderkant van het blad: schijfvormige huisjes voor haar larven.

Wat eet dit beestje? De larven leven veilig in de gal en eten de binnenzijde van de gal. De volwassen

wesp leeft maar kort en eet meestal niet meer.

Wie eet dit beestje? Verschillende sluipwespen leggen hun eitjes in de gallen, waar hun larven zich voeden met die van de galwesp. Ook vogels en kleine insecten prikken soms de galletjes open voor de inhoud.

Is dit beestje gevaarlijk? Nee, deze galwesp is ongevaarlijk. De galletjes tasten de eiken niet merkbaar aan — ze zijn meer een teken dat

de boom deel uitmaakt van een levendig mini-ecosysteem.

Wat maakt dit beestje speciaal? De wesp zelf is nauwelijks te zien, maar haar kunstwerkjes wel. De platte, ronde galletjes lijken wel kleine muntjes die over het blad verspreid liggen. En alsof dat nog niet bijzonder genoeg is: deze soort heeft twee generaties per jaar — een zonder mannetjes, en een mét. 🍴

Vernieuwde klimatenkas in de Hortus

Burgemeester Femke Halsema heeft op 10 september in de Hortus Botanicus Amsterdam de nieuwe, duurzaam verbouwde klimatenkas officieel geopend. De iconische klimatenkas uit 1993 is met behoud van de huidige constructie geheel vernieuwd tot CO₂neutrale kas en daarmee de eerste duurzaam verwarmde publiekskas van Europa. Dankzij een ondergrondse warmtekoppeling met het H'ART Museum is de kas volledig gasloos verwarmd en optimaal energiezuinig. Het maakt de klimatenkas op het gebied van duurzame renovatie een vooruitstrevend bouwobject.

Waterval uit stoeptegels

Binnen beleef je drie klimaatzones: tropisch, woestijn en de Zuid-Afrikaanse Kaap, elk met een eigen flora en een eigen landschap waarmee het verhaal over biodiversiteit en klimaatverandering wordt verteld. De zones zijn aangevuld met tentoonstellingselementen, video en audio, waaronder de wereldkamer die de wereldwijde verbinding van biodiversiteit laat zien. Een opvallend element is de zes meter hoge waterval, opgebouwd uit gebruikte Amsterdamse stoeptegels.

Eeuwenlange traditie

Met de vernieuwde klimatenkas wil de botanische tuin zijn rol als natuurorganisatie en centrum voor natuur-educatie versterken. In de vernieuwde kas ligt niet alleen de focus op de schoonheid van planten, maar ook hun belangrijke rol in ons ecosysteem. Hiermee geeft de Hortus opnieuw invulling aan zijn eeuwenlange traditie als botanische tuin. 🌿

FOTO: HORTUS BOTANICUS

“Ik ben watermeloen aan het eten, wil je ook?” Aan gastvrijheid geen gebrek bij Myrthe (23) op de bovenste verdieping van de studentenflat aan het Bijltespad op Kattenburg. De roze buitenmuren van het gebouw zijn sinds kort versierd met tekeningen van harige monstertjes met grote ogen. “De vrouw die de muurschilderingen maakte was heel aardig. Toen we een feestje gaven, heeft ze met haar liftje de bierkratjes omhooggebracht, en de dag erna ook weer naar beneden.”

MAYTE LAURENS HINOJOSA

MYRTHE, GEBOREN EN getogen Amsterdamse uit het centrum, woont er nu drie jaar. “Ik heb eerst fotografie gestudeerd en daarna kunstgeschiedenis aan de UvA.”

Het komende academisch jaar gaat ze beginnen met een werk-leertraject als operatieassistent in het OLVG, een kleine switch. “Ik heb eigenlijk altijd al interesse gehad in de medische wereld.” Als cadeau mocht ze meelopen bij een onderzoek naar de anatomische correctheid van Rembrandts *Anatomische Les*. Daar mocht ze de ontlede armen fotograferen. “Toen dacht ik: misschien is dit toch wel meer mijn richting dan kunstgeschiedenis of fotografie.”

Naast de nieuwe studierichting wil ze graag ook weer meer doen met fotografie, maar ze is nu ook bezig met haar training voor de halve marathon van Amsterdam.

FOTO: BJÖRN MARTENS

‘Ik vind de sfeer gemoedelijk hier in het gebouw, en ook in de buurt’

Dit doet ze met een paar huisgenootjes. Er komen steeds meer mensen bij. Met een ironisch randje noemen ze het de *BP Running Club*. “Ik vind de sfeer gemoedelijk hier in het gebouw, en ook in de buurt. Ik heb niet veel contact met de burens, maar je ziet wel veel mensen met elkaar kletsen, vooral als je op het plein vis haalt.”

Het naastgelegen Marineterrein is dan weer de welbekende ontmoetingsplaats voor studenten. “Het is eigenlijk de eerste keer dat ik zoveel in Amsterdam ben deze zomer, maar grappig genoeg kwam ik vroeger vaker op het Marineterrein, toen ik hier nog niet in de buurt woonde. Mijn moeder zegt altijd dat het water daar vies is”, zegt ze lachend. Daar heeft ze misschien wel gelijk in: “Mijn huisgenoten en ik vonden er eens een grote dode vis.” 🐟

Sporten bij Sciandri: goed voor lijf, humeur en contacten

Wil je gezellig en goedkoop sporten in je eigen omgeving? Sportstichting Sciandri organiseert – in opdracht van de gemeente – al vele jaren sportieve activiteiten in de buurt voor jong en oud. Of je nu individueel of in een groep, in een sporthal of gymzaal of in de buitenlucht, overdag of 's avonds wilt sporten, het programma van Sciandri biedt voor elk wat wils. Op 24 september organiseerde de sportstichting op het Wittenburgerplein een grote informatiemarkt met proeftrainingen. De redactie van 1018 sprak er met deelnemers en trainers.

HELEEN VERSCHUREN

OP 24 SEPTEMBER staat achter de Oosterkerk een flinke groep deelnemers klaar voor de fit-training voor ouderen. Zij dragen soepele kleding en sportschoenen en staan opgewekt te kletsen tot de jonge trainer Noah met zijn medewerkers het startsein geeft. Op een muziekje gaan eerst de armen en benen de lucht in en komt daarna het hele lijf een uur lang in beweging. Regelmatig roept Noah: "Ga door, doe het in het tempo dat je prettig vindt." De groep heeft er zichtbaar plezier in.

Een vrouw vertelt dat ze sporten eigenlijk niet leuk vindt, maar dat ze het iedere week wel van zichzelf moet doen. "En na afloop vind ik het dan toch wel heel leuk. En ik merk dat ik lenig blijf en fit zonder dat ik erna stijf ben. Het is ook gewoon gezellig met elkaar, om even bij te kletsen."

Een andere deelnemer vertelt dat hij ook meedoet aan de conditietraining op het Marineterrein, omdat die het

hele jaar buiten wordt gegeven. Hij vertelt hoe bijzonder het was dat zijn groepje in coronatijd gewoon door kon gaan, één keer zelfs terwijl er overal sneeuw lag. Lachend: "En wij stonden ons daar in het zweet te werken."

Een sporter in een scootmobiel vertelt dat Sciandri welkelijks een aparte sportles voor mensen met een beperking aanbiedt. Via die oefeningen houdt ze niet alleen al jaren haar conditie en gewicht op peil, maar heeft ze door het regelmatige bewegen ook veel minder pijn. Extra fijn is dat de begeleidster altijd nieuwe oefeningen weet te verzinnen en dat er veel gelachen wordt.

De trainers vertellen

Nadat de fittraining is afgelopen, vertelt Noah dat hij een jaar geleden is afgestudeerd aan de mbo-opleiding sport en recreatie. Hij geeft bij Sciandri verschillende lessen en wil de deelnemers blij en tevreden maken. Dat dat goed

lukt, ervaart hij vooral bij zijn lessen aan ouderen, die volgens hem een constructieve energie uitstralen. Soms drinken de deelnemers erna nog wat samen, waardoor hun sociale contacten toenemen.

Anouk is verantwoordelijk voor de activiteiten van Sciandri in Centrum-Oost. Ze vertelt dat het daarbij om laagdrempelig bewegen gaat zodat iedereen iets kan vinden om mee te doen. De medewerkers bestaan uit geschoolde trainers die zich langzaam kunnen specialiseren in ouderen-, jongeren-, kleuter-, bejaarden- of rolstoelgymnastiek. Soms worden ze geassisteerd door stagiaires.

Iedereen kan Anouk vragen om een sportactiviteit die er nog niet is. Dan kan gekeken worden of die kan worden georganiseerd. Zo is er op de zaterdagochtend op speciaal verzoek Bewegen op Muziek voor vrouwen gekomen. En soms worden er ad hoc activiteiten georganiseerd, zoals een fietstocht naar het Twiske als het lekker weer is. Zo is ook de programmering door het jaar heen beweeglijk. 🌟

Het programma

Sciandri heeft een divers aanbod aan sportieve activiteiten, uiteenlopend van kleutergym en -voetbal tot sport en spel na de bel voor kinderen van groep vier tot en met acht, van judo tot discodansen of van bewegen op muziek voor vrouwen tot conditietraining buiten op het Marineterrein of rollatorwandelen. Iedereen kan op elk moment van het jaar instappen om mee te doen.

Meestal gratis

Bij Sciandri hoeft je je niet aan te melden. Informatie vragen over de les kan met het mailadres dat er bijstaat. Voor sommige lessen is er een – onverplichte – groepsapp om te kunnen zien hoeveel deelnemers er zijn. Voor de activiteitenkalender kijk op www.sciandri.com. Klik op de activiteit voor extra info. Daar is ook te zien of de les gratis is. Dat is vaak het geval voor mensen met een stadspas. Lessen kosten soms € 1,- of € 1,75.

Sporten bij clubs

Sciandri heeft geen clubs zoals een voetbalclub of vereniging waar je lid van bent. Wil je graag in clubverband sporten, maar kun je de contributie niet betalen, dan kan de gemeente financiële ondersteuning geven. Daarvoor moet je je aanmelden bij een club of vereniging die deelneemt aan de Stadspas Sportvergoedingsregeling. Volwassenen met een Stadspas krijgen korting. Voor jongeren van 2 tot 18 jaar bij wie er thuis niet meer binnenkomt dan het basisloon of een bijstandsuitkering, kan de gemeente bijdragen tot maximaal € 350,- per jaar. Je mag dan lid worden van één sportclub per jaar. Voor informatie kijk op: www.amsterdam.nl/stadspas

HUIS VAN DE BUURT OOSTELIJKE EILANDEN – DE WITTE BOEI
In de Witte Boei worden verschillen-
de activiteiten georganiseerd voor
de buurt, van jong tot oud.
Zie www.huisvdbuurtcentrum.amsterdam

DOCK, DE KRACHT VAN WIJ SAMEN
Welzijnsorganisatie in de buurt.
Brengt talenten en mogelijkheden
van buurt en bewoners samen en
ondersteunt waar nodig. Werkt met
professionals in en vrijwilligers uit
de buurt.
Heeft u een leuk idee voor de buurt,
of wilt u weten welke activiteiten er
in de buurt zijn. De Buurtwerkers
staan graag voor u klaar.
Zie www.dock.nl. Of kijk op de
Facebookpagina van de Witte Boei.

PLUSPUNT DE WITTE BOEI
Elke dinsdagavond, 17.00–19.00 uur
en donderdagochtend,
09.30–11.30 uur.
Maatschappelijke dienstverlening.
Voor iedereen die vragen heeft over
wonen, zorg, welzijn, financiën en
zelfredzaamheid kunt u bij de
Pluspunten terecht.
Alleen op afspraak: 020-557 33 38.

BUURTTEAM OOSTELIJKE EILANDEN
Maatschappelijke dienstverlening,
individuele mantelzorg en schuld-
hulp. Op werkdagen telefonisch
bereikbaar tussen 09:00–17:00 uur
op 020-557 33 38.

BURENHULP
Altijd al iets meer willen doen voor
de mensen in je directe omgeving,
of op zoek naar een helpende hand
bij het doen van de boodschappen
of het gebruik van apparatuur als
computer of telefoon? Meld je dan
aan bij Burenhulp.
Hulp vragers en -aanbieders kunnen
zich op werkdagen tussen 09.00 uur
en 17.00 uur (gratis) aanmelden via
020-557 33 38.

FOTO: DOCK

Vraag-en-aanbodbord in de Witte Boei

Hoe mooi is het om vraag en
aanbod in de buurt bij elkaar
te brengen?

Buurtbewoners die iets voor een ander
willen betekenen en een ander die wat
zoekt. Het kan gaan om spullen die je
niet meer nodig hebt, maar waar een
ander juist naar op zoek is. Of een
bepaalde dienst zoals iemand die een
nieuwe taal zou willen leren en een
ander die daar graag bij helpt. Maar
ook een instrument leren bespelen
of juist op zoek zijn naar een muziek-
maatje. Alles is mogelijk. Met, voor,
en door u als bewoners samen.

In de entree van de Witte Boei hangt
hiervoor een vraag-en-aanbodbord als
centraal punt in de wijk. U kunt een
formuliertje invullen met hetgeen u
aanbiedt of zoekt. Ook kunt u op één
van de andere formulieren reageren.

En als u dan toch in de Witte Boei bent,
nodigen we u uit voor een kopje koffie
of thee met één van de aanwezige
buurtwerkers. De buurtwerkers ver-
tellen u graag over de activiteiten in
de Witte Boei en zijn benieuwd naar
uw wensen en vragen wat betreft het
activiteitsaanbod of aandachtspun-
ten van zaken die spelen in de buurt.

Woningdelen

Steeds vaker worden woningen niet
meer aan een huishouden verhuurd,
maar aan een groepje van twee of
meer volwassen personen. De ver-
huurder krijgt een flinke huurop-
brengst: drie kamerbewoners zijn
vaak bereid samen meer huur te be-
talen dan één huishouden. Als de
verhuurder de woonruimte verhuurt
via een zogenaamd groepscontract is
de huurprijs meestal geliberaliseerd
en is huurverlaging niet mogelijk.

Maar als iedere huurder een individu-
eel huurcontract krijgt is het punten-
stelsel voor kamers van toepassing.
Dan kunnen de huurders ieder de
Huurcommissie inschakelen om de
huurprijs van hun kamer te toetsen.

Iedere huurder met groepscontract kan naar de huurcommissie

De gemeente en de Rijksoverheid
proberen huurders met een groeps-
contract te beschermen. Als een
woonruimte aan meer dan twee
volwassenen wordt verhuurd, heeft
de verhuurder een vergunning nodig
van de gemeente, waarmee hij
meestal wordt verplicht om de huur-
ders ieder een apart huurcontract

te geven. Per 1 juli 2024 is de wet
aangepast en kunnen individuele
huurders ook mét een groepscon-
tract de huurcommissie inschakelen.
Die onderzoekt dan of er sprake is
van verkapte kamerverhuur. Vaak
is dat zo als in het groepscontract
naast één huurprijs voor de hele wo-
ning ook een betalingsverplichting
voor de individuele huurders staat.

Laat een groepscontract controleren

Groepscontracten leiden regelmatig
tot discussies met de verhuurder.
Soms ook tussen huurders onderling,
bijvoorbeeld als één van de huurders
de groep wil verlaten. Het is daarom
belangrijk om het huurcontract goed
te laten controleren.

Contact

Woonsprekuren in de Boomspijker
woensdagmiddag van 14-16 uur,
Recht Boomsloot 52. Contact 020
5230 110 | centrum@wooninfo.nl |
www.wooninfo.nl.

Huis van de buurt De Witte Boei

*Er zijn nog veel meer activiteiten die
georganiseerd worden door onze
partners. Kijk voor het volledige over-
zicht op huisvdbuurtcentrum.amsterdam
of kom langs op de Witte Boei.*

Adres: Kleine Wittenburgerstraat 201
Openingstijden: maandag t/m vrijdag
van 9.00 tot 22.00 uur
Telefoon: 020-622 3879

DOCK-activiteiten: MAANDAG

14.00–16.00 Digitaal spreekuur,
elke 2e en 4e van de maand,
vrije inloop.
18.00–19.30 Buurtrestaurant
(op inschrijving) €5,-
19.00–22.00 Darten €1,-

DINSDAG

11.00–13.00 Ouderensoos, €1,50
12.00–13.00 uur Buurtsoep, €1,- op=op
19.30–21.00 Taal en Koffie, oefenen
met de Nederlandse taal

WOENSDAG

09.00–13.00 Arabische vrouwen-
groep, €1,-
10.00–11.30 Taal en Koffie, oefenen
van de Nederlandse taal
12.00–13.00 Wereldlunch €2,50 op=op
13.30–16.00 Samen breien en
haken €1,-
14.00–16.00 Spel- en creatieve inloop
van elke 2e en 4e woensdag van de
maand €1,-
14.00–16.30 Repair Café, elke 1e en
3e woensdag van de maand

DONDERDAG

10.00–12.00 Nederlandse les. Aan-
melden bij Anne-Marieke Steeman,
mail: a.m.steeman@xs4all.nl

VRIJDAG

10.00–11.00 Wandelen
10.00–11.30 Buurttaart, €1,50 op=op
12.00–14.00 Darten €1,-
13.30–16.00 Naaiatelier, €1,-

Koude voeten?

Regel vloerisolatie in
je begane grond huurwoning!

!WOON helpt. Gratis en goed. ☎ 020 5230 130

www.wooninfo.nl/energie

'Wat ons uniek maakt, is de tien-minutenkleuring'

FOTO: HENK LEENAERS

Tanja's Haarmode, een vertrouwde naam op de Oostelijke Eilanden

In 1989 opende de toen 22-jarige Tanja Kroezen een kapsalon op de Oostelijke Eilanden. Om zich heen zag zij veel veranderen, maar Tanja's Haarmode is aan de Oostenburgergracht nog steeds een vertrouwde naam voor veel buurtbewoners.

ERIK HARDEMAN

WIE BIJ EEN kapsalon nog denkt aan knippen, watergolven en permanenten, loopt hopeloos achter. "Zo ben ik ooit begonnen", zegt Tanja Kroezen, "maar tegenwoordig is het kleurspoelingen en verfbehandelingen wat de klok slaat. Wat ons uniek maakt, is de tien-minutenkleuring. Die hebben we zo'n vijftien jaar geleden hier geïntroduceerd en ik geloof dat er in Amsterdam maar twee andere salons zijn die er gebruik van maken. Een normale kleuring heeft tussen 35 en 45 minuten nodig om in te trekken, wij kunnen het haar van onze klanten al na tien minuten uitspoelen. Dat is mogelijk doordat de Australische producent van onze haarverf, gebruik maakt van nanotechnologie waarmee materialen op

het niveau van atomen en moleculen kunnen worden bewerkt. Daardoor kunnen de kleurdeeltjes in hun haarverf superklein worden gemaakt, waardoor ze veel sneller aan het haar hechten."

Tanja Kroezen ontdekte de haarverf indertijd op de Cosmoprof, de jaarlijkse vakbeurs in het Italiaanse Bologna. "We gaan daar nu al jaren elk jaar met een aantal saloneigenaren naartoe om te zien wat er nieuw is op de markt. Maar het is ook altijd een soort minivakantie. Dat is een bijkomend voordeel. Een belangrijke trend van de laatste jaren is de opkomst van vegan producten. "Dat is echt een hype in onze branche. Onze klanten vragen ernaar, en zelf vind ik het ook belangrijk om erop te letten. Honderd procent vegan is niet altijd mogelijk, maar wij gebruiken sowieso alleen producten die niet getest zijn op dieren."

Wie de website van Tanja's Haarmode bekijkt ziet dat er in haar bedrijf ook veel aandacht is voor haarwerken en pruiken. "De vraag daarnaar groeit nog steeds. Deels komt dat doordat klanten tijdelijk haaruitval hebben, bijvoorbeeld als gevolg van chemo-

therapie, maar we zien tegenwoordig ook steeds meer vrouwen die haar verliezen door een genetische aandoening. Voor hen is een haarwerk echt een uitkomst. Voor onze haarwerken en pruiken gebruiken wij donorhaar van klanten en Europees haar, maar ook haar uit onder meer China, Indonesië en de Filipijnen. Het is allemaal, zoals wij dat noemen, eerlijk verkregen haar, dat wil zeggen dat ervoor is betaald. Wij krijgen vanuit China ook wel eens haar aangeboden van Oeigoerse vrouwen die het onder dwang hebben moeten afstaan, maar daar werken wij niet mee."

Tanja Kroezen noemt haar zaak op haar website een 'gezellige' kapsalon. "We staan bekend om onze lekkere cappuccino die we serveren op een presenteerblaadje met een koekje en een chocolaatje erbij. En we proberen onze klanten goed te kennen. De meesten komen uit deze buurt, maar ik heb ook een klant uit Groningen die eens in de zoveel tijd bij haar studerende dochter op bezoek gaat en dan steevast ook bij ons langs komt. Heel leuk, zo'n trouwe klant uit het Hoge Noorden." 🌸

Buurtpuzzel

DOOR: BJÖRN MARTENS

#69

De buurtpuzzel van deze uitgave is een filippine. Als je de locaties in de wijk op de juiste locatie invult, ontstaat verticaal het woord waar we naar op zoek zijn.

KLEINE LETTERTJES
Over de uitslag kan worden gecorrespondeerd, maar dat verandert de uitslag niet. Medewerkers van 1018-Magazine en hun huisgenoten zijn van deelname uitgesloten. De winnaar wordt met voor- en achternaam in het volgende nummer genoemd, maar zonder adres. Per jaar kan dezelfde persoon maar éénmaal winnaar zijn.

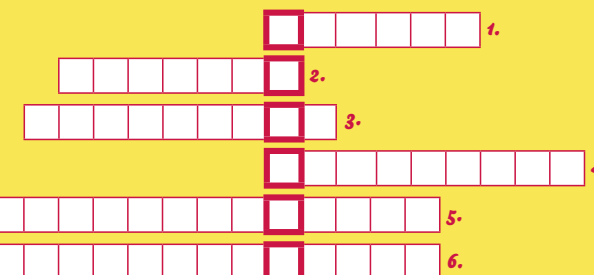
Prijsvraag

Reacties op de puzzel, voorzien van naam en adres kunnen worden verstuurd naar; buurtpuzzel@1018magazine.nl. Uiterste inzending is 13 november (twee weken na verschijning).

De fotograaf zal op basis van juistheid, volledigheid en originaliteit uit de inzendingen een winnaar kiezen. De prijs is een boekenbon van € 20,-.

Annette van den Bos is de winnaar van de vorige buurtpuzzel en heeft de boekenbon inmiddels ontvangen.

In de vorige puzzel (1018-Magazine #68) zochten we gevelnamen. Die zijn te vinden in de Blankenstraat (1), Oostenburgervoorstraat / Burg. Luis Ferreira Laan (2), Wittenburgergracht (3), op het Kadiksplein (4) in de Nieuwe Kerkstraat (5) de voormalig Stadstimmertuin (6) en aan de Kazernestraat / Ir. Jakoba Mulderplein / Sarphatistraat (7).

LEEUW VAN
MOERKERKEN

Santanadactylus

LEE UW1018@GMAIL.COM

ERGENS IN HET noordoosten van Brazilië rij ik rond door het stoffige droge savannelandschap. Ver weg van de Amsterdamse sleur kan ik tot rust komen en rouwen om mijn pas overleden opa: Ewoud Hidde Bon.

Ik bezoek het paleontologisch museum van Santana do Cariri waar ze fossielen uit de omgeving bewaren. Opa was immers dol op fossielen. Mijn belangstelling ging uit naar de Santanadactylus: een vliegend reptiel dat honderd miljoen jaar geleden over de waddenvlakte, die deze regio toen was, vloog met een spanwijdte van zes meter. Het draakachtige monster gleed door de wind, keek loerend naar beneden en plukte zo nu en dan een vis. Eduardo noem ik hem.

Helaas is het fossiel niet aanwezig, want zoals mij ter ore komt, ligt de Santanadactylus achtduizend kilometer verderop in de opslag van ons eigen Artis. Altijd jammer als het land waar je vakantie viert al is leeggeplunderd door je voorouders. In dit geval tamelijk letterlijk: opa was degene die als geoloog het fossiel van Eduardo had gevonden en meenam naar Amsterdam waar hij het cadeau deed aan zijn studievriend Paul.

Opa kende Paul omdat ze als eerstejaars geologie aan de UvA in de jaren vijftig als ontgroening een fles jenever achterover sloegen en met slechts drie lucifers in de donkere hoge schoorsteen van het tegenwoordige gebouw G op Roeterseiland omhoog klommen. Eenmaal boven schreven ze met de houtskool van de lucifers hun naam en lazen ze de spreuk die daar stond: *Uit elke diepte gaat een weg omhoog*. Het wijdde de aspirant-geologen in in het grotachtige stoffige bestaan, dat ze zouden gaan leiden omringd door steen.

De namen van de geologen staan nog altijd in de schoorsteen gekrast, beschut tegen erosie, wachtend tot ooit een volgende baldadige uva-student de weg uit de diepte omhoog gaat. Zelf ben ik ooit in een poging de schoorsteen buitenom te beklimmen door de UvA-beveiliging naar beneden gehaald. Als ik had kunnen vliegen zoals de Santanadactylus was ik met gemak boven op het Uva-gebouw geland en had ik de beveiligers met huid en haar opgegeten.

Paul ontdekte dat het fossiel van Eduardo een nog onontdekte soort was en publiceerde erover. Hij wou hem naar mijn opa noemen, de 'Ewoudhiddebonodactylus', maar opa vond dat maar onzin en suggereerde als naam de vindplaats: Santana, waar Eduardo immers honderd miljoen jaar lang in de geologenhemel lag.

Na navraag in Artis, Naturalis, het museum in Santana en de UvA is het mij onduidelijk waar Eduardo zich vandaag de dag bevindt. Misschien is hij in 2003 door de UvA met de andere zeventigduizend kilo bijzondere stenen en fossielen in de vergruizer geëindigd, ik hoop het niet.

Ik noem het exemplaar van de Santanadactylus, die nu de naam UvA M 4894 draagt: Eduardo, de Braziliaanse variant van Ewoud, naar mijn opa, opdat specimen en vinder één worden; en dat opa zelf ook over honderd miljoen jaar als fossiel uit de diepte de weg omhoog gaat.

*Naturalis heeft uiteindelijk tóch laten weten dat zij de fossielen van de Santanadactylus Eduardo bezitten. 🐉

Geef me je hand Vera

Buurtbewoners geven foto-graaf Maria Heijndael hun hand en ondertussen vertellen ze haar hun verhaal. Deze keer komt Vera langs in de studio.

Toen de Tweede Wereldoorlog begon, was ik zeven jaar. Ik weet dus van kou, duisternis, bommen en het gebrek aan eten. We hadden geen radio en tv bestond niet. Spelen deden we buiten op het Eerste Marnixplantsoen, een voormalig bolwerk langs de Nassaukade waar veel bomen stonden. Totdat deze op een nacht plotseling bijna allemaal waren omgezaagd.

Het is bijna niet voor te stellen dat het leven toen zo anders was. Onze handen waren altijd bezig iets te maken: sokken, wanten of een muts van de uitgehaalde oude onderjurken van grootmoeder.

In februari 1945 werd ik naar een kaasboerderij gebracht, wat mij erg beviel. Behalve kaas en boter maken, leerde ik er spinnen. In de hooitijd mocht ik het paard menen voor de hooischudder. Ik voerde de kalveren en de kippen, en plukte bessen om wijn van te maken.

Sindsdien zijn bomen en tuinen een rode draad in mijn leven. Omdat ik dolgraag een echte tuin wilde, kocht ik met mijn man Frans een boerderijtje in het Oosten van het land. Vele jaren reisden we om de week met de trein op en neer, om daar te tuinieren.

Ook heb ik me sinds de zeventiger jaren altijd bemoeid met het beschermen van de zogenaamde keurtuinen in de oude binnenstad. Nu zoek ik mijn heil in de tuinen van de Soop en het Occohofje. 🐉

TEKST EN BEELD: MARIA HEIJNDAEL

geef me je hand

Vera

